

HRVATSKI VOJNIK

Broj 175. Godina V. 15. veljače 2008.

www.hrvatski-vojn timer.hr

BESPLATNI PRIMJERAK

€ 2,10 • CAD 3,00 • AUD 3,30 • USA 2,00 • CHF 3,50 • SLO € 1,80 • SIT 430,00 • SEK 17,00 • NOK 17,00 • DKK 15,50 • GBP 1,30

Ispraćaj XI. kontingenta u misiju ISAF u Afganistan

Avirex®

Civilian & Military Tailors

MilerS

Trg Petra Svačića 1, Zagreb
tel: 01 / 457 3349

TJEDNIK MINISTARSTVA OBRANE

**HRVATSKI
VOJNIK**

Nakladnik:

MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović

(zeljko.stipanovic@morh.hr)

Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić

(vpintar@morh.hr)

Zamjenik glavnog urednika za Internet:

Toma Vlašić (toma.vlastic@morh.hr)

Izvršni urednik: Mario Galić

(mario.galic@morh.hr)

Urednici i novinari: Marija Alvir,

(marija.alvir@morh.hr), Leida Parlov,

Domagoj Vlahović

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Fotografi: Davor Kirin, Dubravko Kovač

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)

(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,

Predrag Belušić, Damir Bebek

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@morh.hr)

Prijevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo

tel: 3784-937

Lektori: Gordana Jelavić, Boženka Bagarić

Marketing i financije: Igor Vitanović

tel: 3786-348;

fax: 3784-322

Pretplata:

Inozemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb

(za: Služba za odnose s javnošću i informira-

nje), devizni račun u Zagrebačkoj banci

30101-620-2500-3281060.

Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.,

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:

Služba za odnose s javnošću i informiranje),

žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj

165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pret-

platnike da nakon uplate kopiju uplatnice

pošalju na adresu TISAK trgovačko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.

Tisak:

Tiskara Zelina d.d.,

K. Krizmanić 1, 10380 Sv. I. Zelina

Naslov uredništva:

MORH

Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.

252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska

<http://www.hrvatski-vojn timer.hr>E-mail: hvojnik@morh.hr

Naklada: 5800 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara
(EMPA)Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2008.Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu
službeni stav Ministarstva obrane RH

IZ SADRŽAJA

**Pukovnik Tomislav Pavičić,
zapovjednik Obučnog
središta za međunarodne
vojne operacije***Naši instruktori su dovoljno
stručni i osposobljeni za pro-
vedbu obuke, počevši od toga
da svi govore engleski, imaju
iskustva iz misija, te daju in-
struktažu i u drugim sličnim
središtima***Strana 4****U Rakitju ispraćaj XI. kontingenta u misiju ISAF u Afganistan***"Hrvatska je danas zemlja izvoznik mira i sigurnos-
ti, ne samo u regiji nego i diljem svijeta sudjelo-
vanjem naših vojnika, dočasnika i časnika u
mirovnim misijama. Vjerujem da ćete, kao i vaši
prethodnici, biti dostojanstveni predstavnici
Hrvatske i Hrvatske vojske u Afganistanu",
rekao je ministar Vukelić***Strana 10****Kvaliteta veze s obitelji tijekom
mirovnih misija***Održavanje kontakta sa svim članovima obitelji
tijekom misije od iznimne je važnosti. No, treba održati
pravu mjeru, kako u količini kontakata tako i u vrsti
informacija koje se razmjenjuju. Jednako kao što
nedostatak komuniciranja otežava boravak u misiji,
tako i prevelik broj i prečeste komunikacije mogu
biti dodatni izvor stresa...***Strana 13****Automatski bacači granata***Vojske diljem svijeta, u potrazi za većom
paljbenom moći pješaštva, okreću se auto-
matskim bacačima granata kalibra 40 mm.
Razvijaju se novi modeli na temelju postoje-
ćih iskustava, a pokušavaju se uvesti i novi
kalibri koji bi trebali prevladati nedostatke
postojećih rješenja***Strana 20**

Naslovnicu snimio Tomislav BRANDT

pukovnik Tomislav PAVIČIĆ

zapovjednik Obučnog središta
za međunarodne vojne operacije

- **naši instruktori** su dovoljno stručni i osposobljeni za provedbu obuke
- **trenutačno imamo** 45 časnika u 12 UN misiji, na dužnostima vojnih promatrača ili stožernih časnika, te 200 pripadnika OSRH-a u misiji ISAF
- **dosad su u Središtu** obučena ukupno 122 strana časnika iz 36 zemalja

Iskustva iz misije - temelj za uspješan rad

Koristeći se dosadašnjim iskustvima iz misija i prateći potrebe OSRH-a, razvili smo novi koncept obuke za međunarodne vojne operacije, koji je trenutačno u procesu odobravanja i nadopune u nama nadređenim ustrojbenim cjelinama. Naši instruktori su dovoljno stručni i osposobljeni za provedbu obuke, počevši od toga da svi govore engleski, imaju iskustva iz misija, te daju instruktažu i u drugim sličnim središtima

— Leida PARLOV, snimio Davor KIRIN —

U sklopu preustroja OSRH-a 2007. SMVO je preustrojeno i preimenovano u Obučno središte za međunarodne vojne operacije. SMVO je prije bio pristožerna postrojba, a sada je sastavni dio Hrvatske kopnene vojske, točnije Zapovjedništva za obuku i doktrinu "Fran Krsto Frankopan". S obzirom na to da je sudjelovanje u međunarodnim mirovnim misijama jedna od važnih aktivnosti OSRH-a, koje sve više povećavaju svoj angažman, razgovarali smo sa zapovjednikom Središta, pukovnikom Tomislavom Pavičićem, o trenutačnim aktivnostima, obuci koju provode i iskustvima iz misije, koja ističu kao vrlo dragocjena u radu.

Središte za međunarodne vojne operacije prošle je godine preustrojeno. Što je to novo donio preustroj Središta?

Osim promjene u nazivu i mjestu unutar OSRH-a, Obučno središte je dobilo i drukčije ovlasti. Središte za međunarodne vojne operacije je, osim obuke, sudjelovalo i u odabiru,

pripremi, opremanju i praćenju sudionika međunarodnih vojnih operacija. Preustrojem OSRH-a 2007. spomenute aktivnosti prenose se izravno na GSOSRH, a zadaća Obučnog središta za MVO jest obuka odabranih časnika, dočasnika i timova iz OSRH i OS drugih zemalja za provedbu zadaća u međunarodnim vojnim operacijama sukladno NATO/PzM, UN i EU standardima, zatim razvijanje novih tečajeva i drugih oblika obuke i izobrazbe u skladu s potrebama OSRH-a, kao i ostalih institucija sigurnosnog sustava RH. Zadaća nam je također pružati stručnu pomoć i potporu nositeljima priprema postrojbi za međunarodne vojne operacije i sudjelovati u ocjenjivanju pojedinaca i postrojbi za međunarodne vojne operacije.

Zašto je bilo potrebno preustrojiti SMVO?

Prema DPR-u, od 2006. do 2010. glavna nastojanja usmjerit će se na postupno povećavanje doprinosa OSRH-a zajedničkim operacijama koje

su odgovor na krize u inozemstvu, ponajprije u sklopu UN-a, NATO-a i EU-a. Istodobno s transformacijom OSRH-a, nastavit će se proces prilagodbe obrambenog sustava povećavanjem ukupnih sposobnosti OSRH-a za sudjelovanje u međunarodnim vojnim operacijama. Budući da je tijekom 2006. godine iznimno povećano sudjelovanje naših snaga u misiji ISAF, u kojoj je HKoV glavna grana OSRH-a kao davatelj snaga za međunarodne vojne operacije, bilo je potrebno preustrojiti SMVO i učiniti ga sposobnim da što učinkovitije provodi obuku, u skladu s potrebama glavnog davatelja snaga, kako bi se stvorila baza pripadnika OSRH-a koji se mogu slati u MVO na bilo kojoj razini i tako pomoći u ostvarivanju cilja utvrđenog DPR-om.

Imate li dovoljno stručnog osoblja za provođenje vaših aktivnosti? Što je novo preustroj donio u personalnom smislu?

Po starom ustroju, SMVO je imao ukupno 45 djelatnika, od čega 23

časnika, 11 dočasnika i 11 službenika i namještenika, a sadašnje brojno stanje je povećano na 60 djelatnika. Važnije od povećanja ukupne brojčane veličine jest to što je OSMVO "personalno" pojačan ustrojavanjem novih odsjeka, koji dosad nisu postojali: Odsjeka za naučene lekcije i Odsjeka za pružanje potpore obuci postrojbi, što će uvelike podići kvalitetu provedbe obuke. Naši instruktori su dovoljno stručni i osposobljeni za provedbu obuke, počevši od toga da svi govore engleski, imaju iskustva iz misija, te daju instruktažu i u drugim sličnim središtima itd.

Koliko ste se pri izradi programa aktivnosti koristili iskustvima časnika koji su već bili u misijama?

Pri izradi svih planova i programa uvijek se koristimo iskustvima naših časnika koji su bili u misijama. Većina djelatnika OSMVO-a osobno je sudjelovala u jednoj ili više misija, tako da ono što predaju *ex cathedra* ili provode na terenu mnogi od njih temelje na vlastitim iskustvima i mogu pružiti mnogo više negoli kad je riječ o poučavanju pučke teorije, koju više-manje svatko može prenijeti ako se dobro pripremi.

Upravo koristeći se dosadašnjim iskustvima iz misija i prateći potrebe OSRH-a razvili smo novi koncept obuke za međunarodne vojne operacije, koji je trenutačno u procesu odobravanja i nadopune u nama nadređenim ustrojbenim cjelinama.

Iz dosadašnjeg iskustva sudjelovanja OSRH-a u MVO uočili smo da nema sustavnog i planskog prikupljanja, obrade, analize, distribucije i primjene naučenih lekcija u programe obuka. Sva prikupljena iskustva ostala bi na razini izvješća prema matičnim postrojbama i unutar vlastitih ustrojbenih cjelina. Temeljna načela obuke u OSM-

VO-u jesu: standardizirana obuka (UN Standard Training Generic Modules, NATO Training and Education for Peace Support Op), sva obuka isključivo je na engleskom jeziku, obuka kroz međunarodne tečajeve u OSMVO - sudjelovanje stranih instruktora i polaznika zemalja partnera, slijedno rastuća obuka (temeljna, napredna, funkcionalna područja), te izrada naučenih lekcija i njihova distribucija u sve postrojbe koje se obučavaju za MVO.

Prijedlogom novog koncepta obuke, odnosno slijedno rastuće obuke, obuku za MVO podijelili smo na pojedinačnu opću obuku za MVO, obuku funkcionalnih područja za MVO, preduputne obuke za UN i NATO misije, učenje na daljinu, naučene lekcije i potporu obuci.

Koliko trenutačno imamo promatrača u misijama UN-a i u koliko zemalja?

Trenutačno imamo 45 časnika u 12 UN misija, na dužnostima vojnih promatrača ili stožernih časnika, te 200 pripadnika OSRH-a u misiji ISAF.

Može li se očekivati da ćemo sudjelovati i u nekim novim misijama?

O sudjelovanju OSRH-a u nekim novim misijama donose se političke odluke na najvišoj razini. S razine Obučnog središta za MVO mogu reći da surađujemo s Odjelom za mirovne operacije (Department of Peace Keeping Operations) UN-a i sudjelujemo u radu radnih skupina NATO-a koje se bave standardizacijom obuke za operacije potpore miru (TEPSO), nastojeći našu obuku učiniti što realističnijom i izazovnijom, u skladu s trenutačnim stanjem u svim postojećim misijama.

Dobivate li i, kakve su povratne informacije o radu naših promatrača u mirovnim misijama UN-a?

Osim redovnih izvješća i ocjena rada naših časnika, mogu reći da u našem poslu nema tajni i mnogo toga o radu naših časnika saznajemo u razmjeni iskustava sa stranim časnicima, kolegama koji su s nama bili u misiji, ali su poslije imali priliku sresti i druge naše časnike u nekim drugim misijama. Ocjene su uglavnom pohvalne. No, treba priznati da je, kao i za pripadnike OS-a drugih zemalja, ponekad je rad pojedinaca i negativno ocijenjen.

General Repinc časnik je s najvišim činom koji je sudjelovao u UN misiji, a dužnost zapovjednika mirovne misije UNMOGIP preuzeo je od vas, koji ste tada obnašali dužnost v.d. zapovjednika misije. Može li se očekivati da će još neki naš časnik obnašati tako visoku dužnost u misiji?

Ne znam hoće li uskoro našim Oružanim snagama biti ponuđena slič-

na dužnost u UN-u ili nekoj drugoj međunarodnoj organizaciji, ali već danas imamo niz časnika spremnih za obavljanje najviših dužnosti.

Pokazuju li časnici s visokim činovima zanimanje za sudjelovanje u UN misijama?

Sudeći prema zanimanju za sudjelovanje u našim obučnim sadržajima, smatram da nemamo problema sa zanimanjem visokih časnika za sudjelovanje u UN misijama. No, potrebno je naglasiti da za sudjelovanje u misiji nije dovoljno samo pokazati zanimanje već treba zadovoljiti i prilično visoke kriterije znanja engleskog jezika, zdravstvene i tjelesne sposobnosti, općevojnih i stožernih znanja i vještina te, ovisno o dužnosti u misiji, niza funkcionalnih vještina poput komuniciranja, pregovaranja, posredovanja, sklonosti timskom radu i sl.

S obzirom na vaša iskustva, što biste izdvojili kao najveće probleme s kojima se susreću naši promatrači u mirovnim misijama UN-a. Dobivaju li tijekom priprema dovoljno znanja za obavljanje svojih zadaća?

Ako ima nekih problema, oni su najčešće vezani uz nedovoljno poznavanje engleskog jezika i nedostatnu tjelesnu pripremljenost pojedinaca. Obučno središte nema utjecaja na odabir kandidata za misije i jedino što može učiniti jest upozoriti ustrojbene cjeline na te probleme.

Kako bi se izbjeglo ponavljanje "naučenih lekcija", potrebno je uspostaviti cjelovit sustav obuke za MVO, koji je prije svega usmjeren na stvaranje baze pripremljenih pojedinaca iz koje se u svakom trenutku može izvući ono što odgovara potrebama pojedinih misija.

Kakvom biste ocijenili međunarodnu suradnju Središta? Je li ovo jedino takvo središte u regiji i surađujete li sa sličnim središtima?

Načelno sam zadovoljan ostvarenom međunarodnom suradnjom jer je u Središtu obučen znatan broj po-

laznika iz drugih zemalja, a dio djelatnika Središta imao je priliku provoditi obuku u ulozi predavača-instruktoru u drugim središtima u regiji i šire. No, smatram da ima mnogo prostora za poboljšanje međunarodne suradnje na različitim razinama i da na tome treba još intenzivnije raditi. U međunarodnim okvirima, naše Središte prepoznato je još uvijek isključivo kao središte koje obuku provodi prema UN standardima i za potrebe UN misija, što je samo djelomično točno. U našem Središtu obuka se provodi i prema NATO-TEPSO standardima te zadovoljava potrebe rada ne samo u misijama nego i rada na bilo kojoj dužnosti u međunarodnim okvirima u funkcionalnom području operacija odgovora na krize, odnosno još užem području operacija potpore miru. Stoga bi svakako u bliskoj budućnosti naše Središte trebalo nominirati prema NATO-u kao NATO/PzM središte za obuku i ponuditi naše već potpuno interoperabilne tečajeve u program međunarodne suradnje sa zemljama članicama NATO/PzM. Uostalom, naša tri tečaja već su prijavljena u EAPWP (Euro Atlantic Partnership Work Programm), a još dva nova deklarirali smo za 2008. godinu. Osim poboljšanja međunarodne suradnje, prostora za napredak ima i u širenju suradnje s HVU-om te civilnim obrazovnim institucijama koje se bave istraživač-

kim radom u području sigurnosti i obrane.

Iz kojih sve zemalja dolaze časnici na vaše tečajeve i koliko stranih časnika polazi tečajeve što ih organizira ovo Središte?

Dosad su u Središtu obučena ukupno 122 strana časnika iz 36 zemalja, npr. iz Egipta, Jemena, Nikaragve, Burundija, Gvatemale, Mongolije, Ruande, Bosne i Hercegovine, Srbije, Albanije, Ukrajine, Slovačke...

Kako surađujete s RAC-VIAC-om, koji je također smješten u vojarni "Vitez Damir Martić"?

S RACVIAC-om imamo iznimno korektnu suradnju kad je riječ o korištenju za-

jedničkih objekata i infrastrukture, ali suradnje u razmjeni iskustava i obučno-obrazovnih sadržaja dosad nije bio. S obzirom na iskazanu volju direktora RACVIAC-a Nedžada Hadžimusića, vjerujem da ćemo i na tom polju uskoro ostvariti razmjenu znanja i iskustava, odnosno predavača i instruktora, te tako unaprijediti rad obiju institucija.

Bili ste nositelj preustroja, a od prosinca prošle godine vi ste i zapovjednik Središta. Koliko vam iskustva iz misija u kojima ste sudjelovali pomažu u radu i u kolikoj su mjeri časnici koji su već bili u misijama angažirani u radu Središta?

Iskustva iz misija su neprocjenjiva. Na temelju osobnog iskustva, stečenog prije svega na dužnosti čelnika misije u Kašmiru, kada je cijelu regiju i samu misiju pogodio katasrofalni potres, s tisućama poginulih i sa šest žrtava u samoj misiji, spoznao sam da mirovne misije odavno nemaju jednodimenzionalan vojni karakter nego da višedimenzionalno, interaktivno djelovanje civilnih, vojnih, vladinih i nevladinih organizacija, medija i niza drugih čimbenika jest odgovor međunarodne zajednice na krize različitoga karaktera. Slično razmišljaju i ostali djelatnici Središta, od kojih neki imaju i više iskustva od mene te na temelju iskustva uspješno kreiraju i provode obuku u Središtu. ■

Predsjednik Republike Stjepan Mesić u posjetu Brodarskom institutu

Gradnja flote za nadzor i zaštitu Jadrana

Brodarski institut je izradio studiju s idejnim rješenjima za obalne ophodne brodove i višenamjenski brod za potrebe Obalne straže i nadzor ZERP-a na Jadranu. Studija predviđa gradnju dva tipa broda: obalnog ophodnog broda i višenamjenskog ophodnog broda, što bi zadovoljilo i civilnu i vojnu komponentu

—Leida PARLOV, snimio Domagoj VLAHOVIĆ—

Predsjednik Republike Stjepan Mesić posjetio je 7. veljače Brodarski institut d.o.o.. Uz Predsjednika u posjetu su bili i ministar obrane Branko Vukelić, o.d. načelnika GSOS-a general pukovnik Slavko Barić, te zapovjednik HRM-a komodor Ante Urlić, a domaćin je bio glavni direktor Instituta prof.dr.sc. Vladimir Koroman. Gostima su predstavljene mogućnosti Brodarskog instituta, a jedna od tema sastanka bila je gradnja flote za nadzor i zaštitu granice i ZERP-a. Naime, Brodarski institut je izradio studiju s idejnim rješenjima za obalne ophodne brodove i višenamjenski brod za potrebe Obalne straže i nadzor ZERP-a na Jadranu. Studija predviđa gradnju dva tipa broda: obalnog ophodnog broda i višenamjenskog ophodnog broda, što bi zadovoljilo i civilnu i vojnu komponentu.

Predsjednik i ostali visoki gosti obišli su i laboratorije Brodarskog instituta. Bili su u bazenu za ispitivanje hidrodinamičkih svojstava trupova broda i u havitacijskom tunelu, gdje se ispituju brodski pogonski vijci.

Predsjednik Mesić je, u izjavi za medije, zahvalio djelatnicima Instituta što su ga sačuvali jer, istaknuo je, "rijetko koja zemlja koja je na moru ima kapacitete kakve ima Brodarski institut". Šteta što se njegovi kapaciteti ne mogu više iskoristiti, rekao je, ali u to se mora uključiti ne samo menadžment Instituta nego i naša država te pomoći Institutu u izlasku na veće tržište, ne samo regije nego i Europe i svijeta. Istaknuo je kako i havarija turskog broda potvrđuje da su nam brodovi potrebni, te da je Hrvatska odgovorna zemlja kada traži da se kontrolira ekološki aspekt, flora i fauna i izlov ribe.

Ministar Vukelić je istaknuo kako je državni vrh i Sabor, donošenjem Dugoročnog plana razvoja OS-a, utvrdio da ćemo imati našu mornaricu te ćemo za nju i za Obalnu stražu graditi brodove. Studija koju radi Brodarski institut već je pri kraju te se očekuje konačni doko-

Predsjednik i ostali visoki gosti obišli su i laboratorije Brodarskog instituta. Bili su u bazenu za ispitivanje hidrodinamičkih svojstava trupova broda i u havitacijskom tunelu, gdje se ispituju brodski pogonski vijci

vor državnog vrha o tome koje veličine i kakvi nam brodovi trebaju. Nakon toga će se moći govoriti o financijama i rokovima izgradnje, zaključio je ministar. Direktor Instituta je rekao kako se studija koja je rađena prije dvije godine trenutačno dorađuje, a cijena brodova i vrijeme potrebno za izgradnju ovisit će o njihovoj veličini i opremi.

Inače, Brodarski institut ove godine obilježava šezdesetu obljetnicu postojanja i djelovanja. Utemeljen je 1948. godine kao ustanova od posebnog značenja u području pomorske industrije, znanosti i tehničkih sustava. Danas je u vlasništvu Vlade Republike Hrvatske, a Skupštinu Instituta čine tri ministarstva, i to Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Ministarstvo obrane i Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva. Dosad je Brodarski institut izveo niz uspješnih projekata iz područja ratne i civilne brodogradnje te je naša vodeća ustanova za projektiranje ratnih podvodnih i nadvodnih plovila. Na razvoju brodova Obalne straže radi već nekoliko godina te posjeduje sve razvojne i stručne kapacitete za izvedbu kompletne dokumentacije za takve brodove i laboratorije za testiranje. ■

Ministar obrane sa suradnicima održao konferenciju za medije

Hrvatski vojnici uskoro i na Golanskoj visoravni

Modernizacija i opremanje Oružanih snaga, uz strogu kontrolu kvalitete, radi jačanja hrvatske vojne industrije, intenziviranje sudjelovanja u mirovnim misijama u skladu s DPR-om i odlukama Sabora, učinkovitije vođenje projekata od ideje do realizacije, kao i nova stambena politika te poboljšanje standarda života i rada pripadnika obrambenog sustava, najvažnije su ovogodišnje aktivnosti o kojima je bilo riječi

— Marija ALVIR, snimio Tomislav BRANDT —

Ministar obrane Branko Vukelić održao je 13. veljače konferenciju za medije, na kojoj su bili i državni tajnik Mate Raboteg i zamjenik načelnika Glavnog stožera OSRH-a general pukovnik Slavko Barić.

Ministar Vukelić osvrnuo se na najvažnije ovogodišnje aktivnosti obrambenog sustava, uključujući opremanje i modernizaciju Oružanih snaga,

sudjelovanje pripadnika Hrvatske vojske u međunarodnim mirovnim misijama te druge aktualne zadatke MORH-a i OSRH-a. Ističući važnost modernizacije Oružanih snaga, koja je definirana Dugoročnim planom razvoja, napomenuo je da je pred Ministarstvom obrane i Glavnim stožerom gotovo stotinu pojedinačnih projekata. Kako bi se oni što učinkovitije realizirali, uvodi se novi način vođenja tih projekata te svaki ima svog nositelja i tim, kao i detaljan plan provedbe aktivnosti. Ministar se posebno osvrnuo i na postupke nabave, naglašavajući da će se u svim procedurama vezanim uz nabavu kontrolirati kvaliteta svih predmeta nabave, od svih proizvođača i dobavljača. Ministar Vukelić izdvojio je još jedan strateški cilj, uz napomenu da ima potporu državnog vrha, a to je uključivanje hrvatskog gospodarstva i industrije u realizaciju vojnih projekata. Napominjući da to ne znači izravnu pogodbu, nego otvara brojne mogućnosti suradnje s hrvatskim

proizvođačima putem offset programa, rekao je da će se, uz već angažirane tvrtke poput Đure Đakovića i HS Producta, svakako nastojati uključiti i ostale domaće proizvođače, kao i hrvatska brodogradilišta, splitski Pomorski centar za elektroniku te Zrakoplovno-tehnički zavod, koji će se u skladu s DPR-om izdvojiti iz obrambenog sustava.

Ministar je najavio i novu stambenu politiku koja će se provoditi u obrambenom sustavu, a koja pretpostavlja rješavanje, odnosno prodaju oko tisuću neperspektivnih stanova u korist izgradnje novih stambenih objekata za potrebe sustava. Također je najavljeno i ubrzanje procesa izdavanja i primopredaje neperspektivnih nekretnina kako bi se smanjili nepotrebni troškovi, s naznakom da bi se takvi procesi trebali provoditi u roku od mjesec dana. Radi poboljšanja standarda života i rada pripadnika OSRH-a, ministar je najavio ponovnu uspostavu vojnih odmarališta otvorenog tipa. Taj dio posla odrađivala

bi državna tvrtka Pleter. I u realizaciji te ideje Ministarstvo ima potporu predsjednika države, Sabora i Vlade.

Napominjući da je sudjelovanje u mirovnim misijama, koje se provodi u skladu s odlukom Hrvatskog sabora, jedna od redovitih zadaća obrambenog sustava, ministar je potvrdio još jednom da će do kraja ove godine u misiji UNDOF trebalo sudjelovati 95 naših pripadnika u kontroli teritorija zone razdvajanja između Sirije i Izraela. O tome je više govorio general Barić. On je naglasio da ćemo u toj misiji, koja se provodi pod vodstvom Austrije, naslijediti Slovačke.

Najavio je i moguće preuzimanje uloge Pokrajinskog rekonstrukcijskog tima, čime bi Hrvatska uz svoje vojnike angažirala i civilne stručnjake kako bi pomogla zemljama u kojima se provode mirovne misije. Za tu zadaću mogli bismo biti spremni u sljedeću godinu do dvije.

Brojnim pitanjima predstavnici medija pokazali su zanimanje za još neke aktivnosti vezane uz obrambeni sustav, a ministar obrane najavio je da će se svaki mjesec održavati redovite konferencije za medije. ■

Državna revizija je opet s nama

Ne zaboravimo da smo prema Zakonu o državnoj reviziji svi dužni odazvati se Državnoj reviziji, odnosno biti joj na usluzi. To nam, doduše, nalaže i obična poslovna kultura i svijest....

— Vera GILJEVIĆ —

Od 1. veljače 2008. revizori Državnog ureda za reviziju ponovno su u Ministarstvu obrane. Ove godine je to znatno ranije jer su nam obično dolazili u ožujku ili čak travnju. Kao i uvijek, domaćin revizorima u ime Ministarstva jest Uprava za financije i proračun. To znači da se sve troje revizora smjestilo u prostorijama naše Uprave, koriste se našim računalima, čitaju naše podatke - i revidiraju financijska izvješća i poslovanje cijelog Ministarstva. I to poslovanje tijekom 2007.

Kako su i najavili, prvi put ove godine krenut će se od početka poslovnog procesa, a to je planiranje, zatim ugovaranje, nabava materijalne imovine i usluge te na koncu izvršenje financijskog plana. Znači, revizija svega što smo poduzimali tijekom godine s ciljem realizacije određenog projekta odnosno aktivnosti. Računovodstvene isprave na temelju kojih je evidentiran nastali poslovni događaj revidirat će se sekundarno jer su one samo posljedica odnosno rezultat stvorenih obveza i nastalih rashoda. To je na tragu onoga bitnog u proračunskom sustavu u našoj državi, pa i u našem Ministarstvu, kao i na tragu promjena koje se kontinuirano događaju, posebice od 2003., kad je stupio na snagu novi Zakon o proračunu. Dakle, nitko više, pa ni bilo kakva revizija, neće se zadovoljiti golom informacijom koliko je novca potrošeno. Traži se mnogo više od toga: tko je potrošio novac, s kakvim očekivanjima je novac potrošen i, u konačnici, što se time postiglo, jesu li ostvarene planirane zadaće.

Složit ćete se, odgovore na ta pitanja ne samo najbolje, nego i jedino mogu dati upravo nositelji pojedinih projekata i aktivnosti.

Zato se nemojte iznenaditi ako dobijete poziv od nas ili izravno od

Nadamo se da će Državna revizija, kao i Ministarstvo financija prepoznati napore Uprave za financije i proračun da se fiskalna godina završi bez prenesenih obveza ili s minimalnim prenesenim obvezama i povoljnim rezultatom poslovanja. Time su stvoreni preduvjeti da se Ministarstvo obrane napokon u punom smislu riječi uklopi u sustav Državne riznice i da se novac namjenski troši za unaprijed poznate obveze

revizora sa zamolbom za nekim podacima, ispravama, izvješćima ili razgovorom.

Državnu reviziju također zanimaju kontrolni procesi u Ministarstvu obrane, oni koji su već definirani i ugrađeni u unutarnji ustroj, ali i oni koji se tek ustrojavaju u sklopu Finance Management Control (FMC), o kojemu smo imali prilike čitati u nekoliko zadnjih brojeva Hrvatskog vojnika. Naravno, Državnu reviziju zanima i završni račun Ministarstva obrane, koji, međutim, još nije gotov jer se još čekaju konačne upute Ministarstva financija. Nadamo se da će Državna revizija, kao i Ministarstvo financija prepoznati napore Uprave za financije i proračun da se fiskalna godina završi bez prenesenih obveza ili s minimalnim prenesenim obvezama i povoljnim rezultatom poslovanja. Time su stvoreni preduvjeti da se Ministarstvo obrane napokon u punom smislu riječi uklopi u sustav Državne riznice i da se novac namjenski troši za unaprijed poznate obveze.

Državnoj reviziji ćemo pokazati i rezultate godišnjeg popisa imovine Ministarstva obrane, koji se upravo izvode. Ako netko još nije završio godišnji popis i kompletirani elaborat prosljedio u Financijsku službu ili ovlašteni područni odjel financija, zadnji je čas da to učini. U protivnom, sigurno će biti spomenut i u izvješću ministru obrane o provedenom popisu, ali i u nalogu Državnog ureda za reviziju.

Uprava za financije i proračun je o početku obavljanja revizije financijskih izvješća i poslovanja za 2007. i službeno izvijestila sve ustrojbene cjeline MO-a i OS-a. Ne zaboravimo da smo prema Zakonu o državnoj reviziji svi dužni odazvati se Državnoj reviziji, odnosno biti joj na usluzi. To nam, doduše, nalaže i obična poslovna kultura i svijest.... ■

U Rakitju ispraćaj XI. kontingenta u misiju ISAF u Afganistan

Hrvatski doprinos uspostavi i očuvanju svjetskog mira

"Hrvatska je danas zemlja izvoznik mira i sigurnosti, ne samo u regiji nego i diljem svijeta sudjelovanjem naših vojnika, dočasnika i časnika u mirovnim misijama. Vjerujem da ćete, kao i vaši prethodnici, biti dostojanstveni predstavnik Hrvatske i Hrvatske vojske u Afganistanu", rekao je ministar Vukelić

—Leida PARLOV, snimio Tomislav BRANDT—

U vojarni "Vitez Damir Martić" 12. veljače organiziran je ispraćaj XI. kontingenta u misiju ISAF u Afganistan. Uz pripadnike kontingenta i članove njihovih obitelji na svečanom ispraćaju bili su i ministar obrane Branko Vukelić, o.d. načelnika GSOS-a general pukovnik Slavko Barić, načelnik stožera HKoV-a brigadni general Slaven Zdilar te brojni drugi dužnosnici MO-a i OS-a.

U ovom kontingentu u misiju ISAF odlazi 168 pripadnika OS-a. U prigodnom obraćanju ministar Vukelić je kazao kako se Hrvatska opredijelila za aktivnu ulogu i sudjelovanje u mirovnim misijama diljem svijeta u očuvanju mira.

■ "Glavni stožer i Ministarstvo obrane stoje iza svojih vojnika i zadaća koje će obavljati u Afganistanu jer smo svjesni da su vaši zapovjednici, kao i vi osobno, uložili napor da se pripremite za sve zadaće koje vas očekuju", rekao je general Barić

"Hrvatska je danas zemlja izvoznik mira i sigurnosti, ne samo u regiji nego i diljem svijeta sudjelovanjem naših vojnika, dočasnika i časnika u mirovnim misijama", rekao je ministar Vukelić. Istaknuo je i da su pripadnici Oružanih snaga dobro opremljeni i obučeni za kvalitetno obavljanje zadaća

u misijama, za što redovito dobivaju pohvale. "Vjerujem da ćete, kao i vaši prethodnici, biti dostojanstveni predstavnik Hrvatske i Hrvatske vojske u Afganistanu", rekao je ministar obrane te im poručio da budu promotori demokratske Hrvatske, sposobne i odgovorne u provedbi bilo koje zadaće koja se pred nju postavi.

Mnogo uspjeha i sreće našim vojnicima koji odlaze u Afganistan poželio je i o.d. načelnika GSOS-a general pukovnik Slavko Barić. "Glavni stožer i Ministarstvo obrane stoje iza svojih vojnika i zadaća koje će obavljati u Afganistanu jer smo svjesni da su vaši zapovjednici, kao i vi osobno, uložili napor da se pripremite za sve zadaće koje vas očekuju", rekao je general Barić te dodao kako su tijekom priprema dostigli iznimno visok stupanj pripremljenosti za obavljanje zadaće.

Poželjevši im mnogo sreće i profesionalnog uspjeha, general Zdilar je podsjetio da pripadnici OSRH-a u mirovnoj misiji ISAF u Afganistanu sudjeluju od 2003. godine, jer Hrvatska želi da Afganistan postane i ostane stabilna država koja će svom narodu osigurati uvjete kako bi sami gradili svoju budućnost. "Upravo ste vi ti koji ćete dati svoj doprinos tome", rekao je general Zdilar poželjevši im uspješno obavljanje zadaća te da dostojanstveno predstavljaju Hrvatsku u svijetu i sretno se vrate u domovinu. Potom su ministar Vukelić i ostali visoki uzvanici razgledali opremu kojom će se naši vojnici koristiti u misiji ISAF.

U izjavi za medije ministar Vukelić je rekao kako nije bilo nikakvih upita niti razgovora o upućivanju pripadnika naših OS na jug Afganistana. Istaknuo je i da pripadnici OS-a

Ministar Vukelić u obilasku pripadnika XI. kontingenta

sudjelovanjem u misijama na najbolji način promoviraju spremnost Hrvatske za ulazak u NATO, te je to najbolji pokazatelj rada, odgovornosti, motiviranosti i organiziranosti naše vojske.

Među pripadnicima ovog kontingenta neki su već bili u Afganistanu, a nekima je ovo prvi odlazak u tu zemlju. Jedan od njih je i natporučnik Željko Barbir, zapovjednik voda Vojne policije. Do sada nije bio u Afganistanu, a sudjelovanje u misiji ISAF za njega je ponajprije profesionalni izazov, iako i financije nisu nevažne. "Najbolje je ako radite posao koji volite, a i on je uz to dobro plaćen", rekao je natporučnik Barbir, te napomenuo kako spremnost za misiju nije upitna zahvaljujući dobrim pri-

premama tijekom kojih su se upoznali i s iskustvima svojih prethodnika, što im je itekako bilo od koristi. Nadnarednica Nina Krnić pripadnica je Vojne policije i u Afganistan odlazi drugi put. Kaže kako je prvi put bilo izvrsno. Nije bilo iznenađenja jer su pripreme bile dobre.

U misiju ISAF prvi put odlazi i zapovjednik XI. kontingenta brigadir Stanislav Linić. "Očekujem da neće biti problema. Vojnici su dobro pripremljeni, obučeni i spremni za sve zadaće koje ih u misiji očekuju." Ističe da straha nema ni kod njega ni kod obitelji, koja je svjesna da je on vojnik i da zadaću treba obaviti. Sudjelujući u misiji ISAF pripadnici ovog kontingenta će, kao i njihovi prethodnici, dati značajan doprinos uspostavi i očuvanju mira u Afganistanu. S obzirom na njihovu opremljenost, obučenost i motiviranost, nema ni najmanje sumnje da će sve zadaće obavljati jednako uspješno kao i njihovi prethodnici. ■

■ Iako je rastanak od obitelji težak, vojničku zadaću treba obaviti

Legenda živi

Moguće je u svakom trenutku u ovom gradu gledati neku od predstava teatra apsurd. No, i smijeh je ono što je potrebno vratiti na lica ovih izmučenih ljudi, smijeh koji ulijeva nadu kako je neka ljepša večer ipak moguća

Dražen JONJIĆ

Demonstracija vještine s nunčakama!!!

pravo, i njemu i nama. Bitna su ona tri paketa dječje odjeće. Ako je pomalo i veliko, narast će djeca. Pogledavao sam policajca i nije mi bilo jasno kako zapravo u papučama izdržava ovu čagčaransku noć. Njegove kolege iz smjene veselo pričaju s nama kao da poznajemo ne dani već i lokalni dijalekt. Temeljne fraze odavno smo naučili, a sad pomalo uranjamo u gramatiku. Nastavljamo vožnju prema okolnim visovima, pitajući našega Vladu je li postao tata. Ovih dana je u velikom iščekivanju. Mi, kao pravi prijatelji, solidariziramo se s njim.

Oživjela legenda

Oko nas zasljepljujuća bjelina brežuljaka, obasjana našim reflektorima. Zagledamo se prema putovima, što tako lijeno ulaze u metropolu. Nigdje nikoga. Tišina. Čak ni oni veliki psi ne laju bez ozbiljnog razloga. Odlazimo prema kružnome toku u

Noćna ophodnja u Chagcharanu. Hore precizno zao bilazi rupe koje se naziru na snijegom i ledom okovanim ulicama, pokušavajući ostaviti na miru pse litalice, kojih je ovdje poveći broj. Veličina im, obasjanim svjetlima reflektora, poprima epske razmjere. Miro se preko razglasa javlja bunovnim čuvarima mira što su istrčali, objašnjavajući kako smo mi po istom poslu ovdje među njima. Onako bunovni, napola odjeveni na kraju samo mašu. Iznenadila me slika Chagcharana koji tone u prvi san. Popriličan je tu broj svjetala i pomislio bi čovjek koji dolazi iz okolnih sela kako zaista ulazi u velegrad. No, slika pomalo vara. Osim malene elektrane, sva ostala električna energija kućne je proizvodnje. Svoj agregat, svoja struja.

A na mračnim, neravnim ulicama tek poneki zalutali prolaznik, koji u ruci obvezno nosi poveliki štap. Valjda zbog pasa, nisam ih pitao. Obilazimo policijske punktove u gradu, nailazimo na poznata lica. Već su i oni naučili pozdraviti na hrvatskom, neprestance pogledavajući prema prtljažnicima naših vozila. Kao da se pitaju kad će više ti darovi, bez kojih nikada ne prolazimo. Zagledaju u Branka, Marija, Slavka, Limenog. Priča nam jedan od najmlađih policajaca o svoje troje djece. Nagadamo zajedno koliko bi godina trebali imati. Nevažno, za-

blizini jedinoga gradskoga mosta preko rijeke Hari Rud. Odjednom pred nas, iz policijskih kontejnera, valjda probuđeni brujanjem automobilskih motora, izlaze četvorica muškaraca, koji na sebi imaju tek poneki ostatak sive policijske odore. Naoružani puškama, palicama i na tren nismo mogli vjerovati očima. Znao sam kako je u Mostaru podignut spomenik legendi kung-fu filmova Bruceu Leeu, no pred nama se, doduše s turbanom, pojavila - legenda sama! Naoružan ni manje ni više nego nunčakama, koje sam posljednji put gledao još u djetinjstvu, u jednom od hongkonških filmova. Zamolismo ga da demonstrira djeličak svojih boričakih sposobnosti i, treba li reći, zamalo popadamo na zemlju od smijeha. Zaista je u ovom gradu, u našem Ghoru, moguće u svakom trenutku gledati neku od predstava teatra apsurd. No, i smijeh je ono što treba vratiti na lica ovih izmučenih

ljudi, smijeh koji ulijeva nadu kako je neka ljepša večer ipak moguća, večer u kojima će se prisjećati i ovakvih dogodovština. A mi, obavljena posla, zapućujemo se prema našem kampu, ne bismo li u svoje zapise dodali i jedan ovakav, rijedak, koji u herbariju sjećanja pomno čuvamo, kako bi nas jednom vratio u dane kada je zamalo sve bilo moguće vidjeti i doživjeti. Prohladna siječanska noć vuče se prema zori. Tamo na obzoru stidljivo izviruje novi dan. ■

Noćna ophodnja

Kvaliteta veze s obitelji tijekom mirovne misije

Održavanje kontakta sa svim članovima obitelji tijekom misije od iznimne je važnosti. No, treba održati pravu mjeru, kako u količini kontakata tako i u vrsti informacija koje se razmjenjuju. Jednako kao što nedostatak komuniciranja otežava boravak u misiji, tako i prevelik broj i prečeste komunikacije mogu biti dodatni izvor stresa...

— Suzana FILJAK, snimio Tomislav BRANDT —

Dosadašnja domaća i strana iskustva sudjelovanja u međunarodnim vojnim misijama, što potkrepljuju i rezultati provedenih znanstvenih istraživanja, pokazala su kako su obiteljski problemi te nekvalitetna i nedostatna komunikacija s obitelji tijekom misije najčešći razlog prekida misije.

Održavanje kontakta sa svim članovima obitelji tijekom misije od iznimne je važnosti. No, treba održati pravu mjeru, kako u količini kontakata tako i u vrsti informacija koje se razmjenjuju. Jednako kao što nedostatak komuniciranja otežava boravak u misiji, tako i prevelik broj i prečeste komunikacije mogu biti dodatni izvor stresa. Zakašnjele i nesustavne vijesti o problemima kod kuće ne dopuštaju pripadniku misije da se posve usredotoči na zadaću, teškoće izgledaju nerješive, a udaljenost ne dopušta izravno uključivanje. Takav splet donosi smanjenu učinkovitost u obavljanju zadaća, a rastresenost pridonosi većoj opasnosti od stradavanja tijekom misije. S druge pak strane, kod obitelji u domovini, izostanak redovitog javljanja izaziva nesigurnost, strahove i zamišljanje najgoreg. Posljedično se pak javlja ljutnja, predbacivanje, pa čak i namjerno prekidanje komuniciranja. Stoga je potrebno, prije odlaska u misiju, dogovoriti način kontaktiranja, razmotriti prednosti i nedostatke pojedinih sustava veze (pošte, interneta, satelitskih telefona) i otvoreno porazgovarati o mogućim negativnim psihičkim reakcijama. Onome koji ostaje moraju biti

jasne moguće objektivne (planirane i neplanirane) teškoće u uspostavljanju kontakta (nedostatak električne energije na području misije, planirana i neplanirana nedostupnost računala ili telefonskih aparata, održavanje mreže, servisiranje računala i sl.).

Bitno je također da svi članovi obitelji, a ne samo supružnik, održavaju kontakte s članom koji je u misiji. Osobito je važno da roditelj u misiji izravno komunicira s djecom, čak i ako su posve mala. Starija djeca moraju zadržati kontinuitet autoriteta oca (ili majke) i od njih dobivati izravne podržavajuće i usmjeravajuće emocionalne poruke. Manja dje-

ca (osobito ona u dobi do tri godine) još nemaju razvijenu sposobnost dugoročnog pamćenja, teško prihvaćaju sve što izlazi iz svakodnevnih predviđljivosti te njima novo i strano narušava sigurnost i znači svojevrsnu opasnost. Tako i veća i manja djeca, kao reakcija na odlazak (ili povratak) roditelja, mogu "otići u regresiju" (ponašanja karakteristična za mlađu životnu dob). Stoga supružnik koji ostaje uz djecu mora osigurati pozitivnu prisutnost onoga drugog u životu djece. U tome pomaže pregledavanje zajedničkih fotografija, zajedničko prepričavanje pisama upućenih svakom članu posebno, redovito "ritualno" gledanje videozapisa na kojima je odsutni roditelj i sl. Kod djece školske dobi potrebno je razvijati odgovornost za vlastite postupke i poticati pozitivno ponašanje, a nikako zastrašivati ih snagom roditelja kojega nema,

uz prijetnje kaznom kad se on vrati. Prije odlaska u mirovnu operaciju potrebno je dogovoriti obiteljske obveze, a odgovornost i poslove podijeliti na sve članove koji ostaju kod kuće. Valja razmisliti i o eventualnim sustavima dodatne potpore i uključivanja rodbine i prijatelja u slučaju kad se dogode neke nepredviđene teškoće.

Rituali vezani uz ispraćanje, zajedničko planiranje odmora tijekom misije, priprema za povratak te osobito doček i njegovanje zajedništva u razdoblju po povratku iz misije, uvelike određuju kvalitetu budućih obiteljskih odnosa i sam tijekom prilagodbe na ponovni zajednički život. ■

Časnici za odnose s javnošću na seminaru u pulskom Domu hrvatskih branitelja

Seminar medijskih vještina

Seminar je osmišljen i organiziran stupnjevito, od stjecanja temeljnih teoretskih spoznaja pa do javnih nastupa ispred kamere. Upravo je nastup ispred kamere dio seminara koji skladno dopunjuje teoretske spoznaje i omogućava polaznicima isprobavanje naučenog, metodom vježbanja, u uvjetima koji su slični stvarnim

—Toma VLAŠIĆ, snimio Davor KIRIN—

Upulskom Domu hrvatskih branitelja održan je, od 7. do 9. veljače, Seminar temeljnih medijskih vještina. Polaznici seminara bili su časnici za odnose s javnošću iz sve tri grane Oružanih snaga RH. Osnovni je cilj seminara bio približiti časnicima za odnose s javnošću temeljne vještine

formiranju javnosti i izgradnji odnosa s javnošću, a sublimira brojna znanja i vještine. Te se vještine, smatraju neki, ne mogu naučiti već se s njima rađa. No, valja reći da su u krivu. One se, kao i mnoge druge, uz malo truda i dobre volje, mogu svladati, usavršiti i uspješno rabiti u obavljanju svakodnevnih poslova. Iako je, mnogi misle, riječ o "egzotičnim" i "nesvladivim" vještinama, to ipak nije istina. Riječ je o skupu znanja i vještina, s dobrom znanstvenom podlogom, koji se već desetljećima poučavaju na sveučilišnim kolegijima koji se bave komunikologijom i odnosima s javnošću. Rezultati jasno govore kako je takav pristup kvalitetan i obrazuje osobu da na kraju odgovarajuće izobrazbe ovlada vještinama javnog nastupanja te bude spremna obavljati skup poslova vezanih uz to.

Seminar je osmišljen i organiziran stupnjevito, od stjecanja temeljnih teoretskih spoznaja pa do javnih nastupa ispred kamere. Upravo je nastup ispred kamere dio seminara koji

Teoretski je pristup počeo s temom o prvom dojmu, odnosno svim elementima koji utječu na način na koji publika doživljava govornika. Pritom je svejedno je li publika razred srednjoškolaca ili milijunski televizijski auditorij u udarnom terminu. Pravila su ista za sve uvjete. Publika će o govorniku (i onome što govori) najviše dojmova steći na temelju neverbalnih i paraverbalnih komunikacijskih elemenata, a verbalni element (tj. glas, odnosno ono što govorimo) pokriva samo 7% dojma. Polaznici su, nakon upoznavanja s teoretskim temeljima vještine javnog nastupanja, isprobali kako to zapravo izgleda ispred kamere. Većina ljudi pri prvom susretu s kamerom osjeća nelagodu. No, to se najlakše prevladava vježbanjem, u što su se polaznici sami na najbolji način, metodom vlastite kože, i uvjerali. S vremenom su polaznici bili sve bolji, a početna je nelagoda uskoro netragom nestala.

Posebnost seminara bio je gost predavač, mr. sc. Božo Skoko s Fakulteta političkih znanosti, koji je sa suradnicima Damirom Jugom i Franjom Skokom obradio odnose s javnošću u modernim vojskama te pravila komuniciranja u kriznim situacijama. Angažman gosta predavača završio je s vježbom kriznog komuniciranja. Osmišljena je krizna situacija i polaznici su, podijeljeni u skupine, trebali osmisliti komunikacijski plan za prevladavanje krize te dati prvu izjavu medijima. Polaznici su doista pokazali da su pomno pratili teoretska predavanja te su dobro izveli vježbu kriznog komuniciranja. Na kraju seminara održana su predavanja o tome kako dobro napraviti prezentaciju te kako auditoriju jasno i jednostavno prenijeti ono što želimo reći. ■

Sudionici seminara

potrebne za uspješno obavljanje važnog segmenta njihova posla - nastupa u javnosti. Iako se odnosi s javnošću sastoje od brojnih aktivnosti, upravo kompleks vezan uz istupanje u javnosti, zbog svoje uočljivosti, izaziva najviše pozornosti. To je kruna raznih mjera i aktivnosti koje se provode na in-

skladno dopunjuje teoretske spoznaje i omogućava polaznicima isprobavanje naučenog, metodom vježbanja, u uvjetima koji su slični stvarnim. Seminar su održale satnica Marina Svrze i Nirvana Kapitan Butković, koje slične seminare održavaju na raznim razinama izobrazbe u OSRH-u.

NOGOMETNI MJESEČNIK **PrvaLiga**

**NOVI BROJ
NA KIOSCIMA!**

Završetak školovanja

U Časničkom domu HVU-a, 8. veljače svečano je obilježen završetak školovanja 6. naraštaja napredne časničke izobrazbe.

Riječ je, napomenuo je zapovjednik Časničke škole brigadir Branko Bešenić, o prvom naraštaju koji je izobrazbu započeo u sklopu nove Časničke škole HVU-a, i ujedno posljednjem koji je izobrazbu polazio po "starom" nastavnom planu i programu. Poželjevši im mnogo uspjeha u daljnjem radu, brigadir je podsjetio kako se sustav vojne izobrazbe kod nas stvarao u posebno složenim ratnim okolnostima. Istaknuo je kako Časnička

škola raspolaže obrazovanim i stručnim kadrom te sustavno osposobljava naraštaje časnika, pridonoseći tako ukupnom razvoju OS-a. Čestitajući polaznicima uspješan završetak izobrazbe, general bojnik Mirko Šundov iskazao je uvjerenje da će im stečena znanja i vještine omogućiti što kvalitetnije i stručnije obavljanje svoje dužnosti. Svečanost je završila uručenjem diploma i pohvala najboljim polaznicima. Između 43 polaznika naraštaja najbolji je natporučnik Marijo Pavlak, kojega je pohvalio o.d. načelnika GS OS-a general pukovnik Slavko Barić.

L. PARLOV

Taborovanje vojnika logističkih službi

Na taborišnom prostoru Novo Selo, djelatnici Središta za obuku i doktrinu logistike Požega održali su od taborovanje s djelatnim vojnicima logističkih službi.

Svrha taborovanja bila je osposobiti vojnike za uspostavljanje taborske prostorije i provedbu taktičkih zadaća, integrirajući sva dosad stečena znanja na TVO i SVO, u svim vremenskim i zemljišnim uvjetima u prirodnom okruženju (danju-noću). Istodobno su se izvodile zadaće iz Plana i programa obuke vojnika logističkih službi. Taborovanje je imalo tri faze. U fazi prije taborovanja, namjenski stožer je izradio planove i elaborat za provedbu taborovanja te izvršio zapovjedno izviđanje taborišnog prostora. Provedbena faza taborovanja djelatnih vojnika započela je odlaskom prethodnice, čija je zadaća bila pripre-

miti taborišne prostorije i uzbuniti glavninu snaga. Uzbunom i uspostavom tabora započela je petodnevna obuka dje- latnih vojnika logističkih specijalnosti.

Taborovanje se održalo u zimskim uvjetima, zbog čega je uložen dodatni napor da bi se planirane zadaće realizirale. Vrednovanje i ocjenjivanje vojnika u provedbi situacijskih vježbi obavljali su časnici za obuku i doktrinu, utvrđujući njihovu osposobljenost u znanjima i vještinama propisanim za vojnoslužbene djelatnosti logistike, što i jest cilj takvih situacijskih vježbi. Djelatni vojnici su dokazali svoju spremnost uspješnom provedbom situacijskih vježbi i logističke potpore snagama u boju. Uz veliko zalaganje djelatnih vojnika, koje je ovaj put bilo izvanredno zahtjevno zbog vremenskih uvjeta, i djelatnici Središta dali su svoj doprinos uspješnosti taborovanja bez izvanrednih događaja.

Zapovjednik tabora bojnik Damir Gr-gurić pozitivno je ocijenio provedbu taborovanja, istaknuvši zalaganje djelatni- ka i djelatnih vojnika te iskazan trud i uspješnu realizaciju zadaća.

OJI

Intervjui:
Rakitić, Cico Kranjčar
Damjanović, Neretljak, Deranja

Aktualno:
Zašto je ostao Luka Modrić
Liga 16

Dossier:
Svi hrvatski izbornici

Brazilci u europskim repkama
Super momčad Marija Stanića

Za Prvu ligu pišu:
Ivica Blažičko, Tomislav Dasović,
Darko Draženović, Tomislav Gabelić,
Denis Lugarić, Neven Miladin,
Leo Miler, Zdravko Reić,
Miroslav Tomašević, Pero Zlatar

Švedska i Nizozemska kupuju Kodiaka

Rheinmetall

ŠVEDSKA Uprava za obrambene nabave (FMV) i nizozemsko ministarstvo obrane izabrali su tvrtku Rheinmetall, odnosno njezino inženjerijsko oklopno vozilo Kodiak, za opremanje svojih postrojbi. Cijeli posao zaključen je sredinom siječnja ove godine, vrijednost posla je 100 milijuna eura. Šveđani su kupili šest vozila, a Nizozemci deset.

Dostava Kodiaka planirana je za 2011. i 2012.

Osim za primarnu zadaću - borbeno inženjerijsko vozilo za uporabu u vojnim operacijama može se rabiti i za druge zadaće. To su pružanje pomoći tijekom prirodnih katastrofa, raščišćavanje minski sumnjivih površina i obavljanje drugih opasnih inženjerijskih zadaća. Vozilo

proizvodi i tržištu nudi konzorcij u kojemu su njemački Rheinmetall i švicarski RUAG Land Systems.

Ono na što treba obratiti pozornost pri ovoj nabavi jest to da su dvije države zajedno pokrenule proces nabave kao inovativan način za smanjenje troškova. Pritom su učinkovito usuglasile programe nabave, osobito dio koji se tiče izbora konačne konfiguracije vozila i ujednačavanja logističke potpore.

Iako su vlade dviju država potpisale zasebne, jednakovrijedne ugovore, program se odvija zajednički, na temelju usuglašenog središnjeg plana. Takav je pristup omogućio znatno smanjenje troškova i osigurao neke prednosti u nabavi i proizvodnji.

Kodiak je inženjerijsko vozilo načinjeno na podvozju tenka Leopard 2 i može se rabiti za brojne zadaće zbog mnoštva dodatnih alata koji se mogu brzo spojiti na osnovno tijelo.

M. PETROVIĆ

Bespilotna letjelica Dominator 2

IZRAELSKA tvrtka Aeronautics Defense Systems Ltd potkraj siječnja službeno je predstavnicima novinstva predstavila svoju novu bespilotnu letjelicu Dominator 2. Aeronautics Defense Systems Ltd dosad je poznat po manjim (mini i taktičkim) bespilotnim letjelicama, od kojih je najpoznatija Aerostar. U slučaju Dominatora 2 riječ je o znatno većim mogućnostima, odnosno o MALE (Medium Altitude Long Endurance) bespilotnoj letjelici, predviđenoj za obavljanje ISR (Intelligence Surveillance and Reconnaissance) zadaća nadzora i izviđanja iz zraka. U tvrtki Aeronautics Defense Systems Ltd navode kako je Dominator 2 njihov najnapredniji bespilotni sustav, koji kombinira mnoga iskustva, kako njihova tako i iskustva njihovih partnerskih tvrtki.

Kao određena tehnička posebnost Dominatora 2 navodi se da se aero-

dinamički dizajn određenim dijelom temelji na dizajnu Diamondova DA42 Twin Stara, aviona koji je hit u svijetu generalne avijacije zbog vrhunskih konstruktorskih rješenja i letnih odlika. Raspon krila je 8 m, a isto toliko i duljina trupa letjelice. Pogonski blok čini Lycomingov motor jakosti 160 KS, raspon brzina koje Dominator može postići kreće se između 166 km/h i 277 km/h, a plafon leta iznosi 7620 m. Maksimalna težina Dominatora na polijetanju iznosi 800 kg, od čega maksimalno može ponijeti 400 kg "korisnog" tereta. Zbog mogućnosti dugotrajnog boravka u zraku Dominator 2 nosi dva potkrilna spremnika za gorivo, što dosad nije bilo uobičajeno među bespilotnim letjelicama. Na donjoj strani trupa predvi-

đeno je da nosi žirostabilizirane turbine, u kojima će biti smješten paket elektrooptičke senzorske opreme, o čemu se zasad ne iznose pojedinosti. Postoji i mogućnost da Dominator 2 nosi mini SAR (Synthetic Aperture Radar) radar PicoSAR, koji proizvodi Selex Sensors and Airborne Systems, a koji može davati kvalitetne snimke velike razlučivosti.

I. SKENDEROVIĆ

Velika Britanija kupuje kamione

MINISTARSTVO obrane Velike Britanije vodi program nabave novih kamiona za potrebe sve tri grane OS-a, ali s posebnim naglaskom na potrebe kopnene vojske, koja je i najveći korisnik takvih vozila. Ugovor je dobio poznati proizvođač kamiona MAN. Vrijednost posla je 1,3 milijarde funti. To je trenutačno najveći program nabave vojnih kamiona u Europi.

Ugovor pokriva nabavu više od 7000 vozila u raznim pogonskim konfiguracijama 4x4, 6x6 i 8x8. Očekuje se da će novi kamioni ostati u uporabi najmanje 20 godina. Zamijenit će raznovrsnu flotu raznih taktičkih i logističkih vozila, od ko-

jih su neka u uporabi više od 30 godina. Prevožit će više od 400 raznih vrsta tereta, što jasno govori o tome koliko moderna logistička i taktička vozila moraju biti raznovrsna i sposobna za velik opseg mogućih poslova.

Kamioni će obavljati i najteže poslove: dopremu potrepština (vode, hrane, streljiva) postrojbama na prvoj crti, u svim meteorološkim uvjetima. Kvaliteta putova po kojima voze neće biti nikakva zapreka jer su opremljeni pogonom na sve kotače i naprednim ovjesom koji omogućava dobre terenske sposobnosti. Vozila su prije odluke o ulasku u operativnu službu u bri-

tanskoj vojsci prošla opsežna testiranja, kojima su simulirani najteži radni uvjeti. Testiranja su potvrdila kvalitetu vozila te korisnici mogu unaprijed imati sliku o tome kako će se vozila ponašati u određenim uvjetima.

M. PETROVIĆ

Indija kupuje Super Herculese

cjenjuje se na oko jednu milijardu američkih dolara. Uz kupnju aviona bila bi obuhvaćena znatna količina opreme i dokumentacije za opsluživanje i održavanje aviona, te određena količina zamjenskih dijelova i

potrošnog materijala. Sjedinjene Američke Države najavljuju da će prodaja Herculese biti realizirana putem Foreign Military Sales Programma, uz minimalni offset od 30% (što je inače indijski zakonski minimum), a svi naručeni avioni mogli bi biti isporučeni unutar 36 mjeseci nakon zaključenja ugovora.

Indija nove transportne avione nabavlja ponajprije za potrebe svojih specijalnih postrojbi, a kani ih koristiti i za potrebe postrojbi zaduženih za nadzor graničnog pojasa. Od opreme koja će se ugrađivati na indijske Super Herculese zasad se navodi samo to da će imati bogat obrambeni senzorski paket (koji bi trebali činiti 8xAAR-47 Missile Warning Systems, 8xAN/ALR-56M Ad-

vanced Radar Warning Receivers), FLIR sustav Star SAFIRE III, te pirotehnički sustav za izbacivanje IC i radarskih mamaca (AN/ALE-47 Counter-Measures Dispensing Systems). Može se očekivati i da će minimalno imati standardni digitalni paket avionike uobičajen za tu inačicu Herculese te da će avioni biti dodatno opremljeni i prilagođeni potrebama indijskih specijalnih postrojbi.

Jedan od temeljnih razloga ili, bolje rečeno, prednosti Herculese u odnosu na druge tipove transportnih aviona, kojim se indijsko ratno zrakoplovstvo vodilo pri odabiru novog transportnog aviona, jesu njegove izuzetne performanse u tzv. hot and high uvjetima, što je posebno važno u tome području, gdje se performanse avionima mogu umanjiti čak do 50-60%. Indija u sljedećem desetljeću kani uložiti oko 50 milijardi američkih dolara u obnovu i modernizaciju svoje flote. SAD polaže velike nade u svoju ponudu borbenih aviona F-16 i F/A-18 ponuđene za indijski natječaj za novi borbeni avion.

I. SKENDEROVIĆ

POČETKOM veljače indijski mediji izvijestili su da je njihova vlada odobrila zahtjev indijskog ratnog zrakoplovstva za kupnju šest transportnih aviona C-130J Super Hercules. Indijska kupnja američkih aviona bit će velik zaokret u njihovoj politici odabira vojne tehnike, i dosad najveća suradnja između Indije i Sjedinjenih Američkih Država u kupoprodaji vojne tehnike. Indija je dosad svoje transportne kapacitete (avionske i helikopterske) gradila oko ruske tehnike. Osim prvih šest Herculese, Indija najavljuje mogućnost nabave dodatnih šest aviona toga tipa. Sklapanje ugovora između naručitelja i Lockheed Martina očekuje se tijekom ožujka ove godine, a vrijednost toga ugovora pro-

Još jedan uspjeh Patrije

FINSKA tvrtka Patria ostvarila je još jedan izvozni uspjeh. Vojska Ujedinjenih Arapskih Emirata naručila je od tvrtke višenamjensko oklopno vozilo AMV pogonske konfiguracije 8x8. To je prodor na novo, bliskoistočno tržište, koje je posljednjih četrdesetak godina jedno od najunosnijih.

Objava tvrtke Patria, puštena u javnost 29. siječnja ove godine, ne govori ništa o tome koliko je vozila kupljeno, u kojim konfiguracijama i kolika je cijena ugovora.

Novi uspjeh Patrije povećao je broj kupaca vozila AMV na šest. Dosad je naručeno više od 1200 vozila, a kupcima ih je dostavljeno više od 200. Proizvodnja AMV-a je, osim u

Finskoj, pokrenuta još u Poljskoj i Sloveniji, a u pripremi je početak proizvodnje u još dvije države.

Patria AMV nudi učinkovitu zaštitu posade, dobru pokretljivost, modularnost i dobra ukupna svojstva. Vozilo je jednostavno za uporabu i održavanje, a zbog promišljene kon-

strukcije na istom je podvozju moguće ostvariti različite inačice vozila.

AMV u sastavu poljske vojske (poznat pod lokalnim imenom Rosomak) raspoređen je u sastav poljskog kontingenta u mirovnoj misiji u Afganistanu.

M. PETROVIĆ

Maroko kupuje FREMM fregatu

MAROKO je potvrdio narudžbu jedne višenamjenske FREMM (Fregate Europeenne Multimission) fregate od francuskog vojno-brodogradnog konzorcija DCNS, postajući tako prvi izvozni naručitelj vojnog plovila istisnine 5800 tona, koje Italija i Francuska trenutačno grade za svoje potrebe.

Vrijednost potpisanog ugovora iznosi 470 milijuna eura (676 milijuna dolara), a vijest o sklopljenom poslu objavljena je za službenog

posjeta francuskog predsjednika Maroku potkraj listopada 2006. Potpisani su manji ugovori za dobavu francuske vojne opreme i modernizaciju postojeće. Ugovori uključuju obnovu marokanske flote od 25 helikoptera Puma tvrtke Eurocopter i nadogradnju 140 oklopnih vozila za potrebe marokanske kopnene vojske. No, tijekom posjeta tvrtka Eurocopter nije uspjela potpisati ugovor o prodaji 12 svojih EC-725 helikoptera, kao što je bilo najavljeno.

Mnogi analitičari smatraju kako je ugovor za nabavu FREMM fregate utječna nagrada za Francusku nakon neuspjele prodaje nove generacije borbenih zrakoplova Rafale. Umjesto za francusku ponudu od 18 zrakoplova Rafale po cijeni oko dvije milijarde eura, Maroko se odlučio za ponudu tvrtke Lockheed Martin, koja sadrži 24 nova F-16 zrakoplova ukupne vrijednosti 1,6 milijarde eura.

Krajnji sveobuhvatni ugovor za dostavu FREMM fregate potpisan je potkraj 2007., a navedeno vrijeme dostave broda je 2012. odnosno 2013. godina. U francuskom konzorciju DCNS nisu mogli potvrditi hoće li marokanska fregata biti isporučena iz prve serije od osam brodova koje je naručila francuska mornarica 2005., s početkom dostave prve jedinice 2012. godine. U cijelosti, Francuska namjerava nabaviti 17, a Italija 10 FREMM fregata. Financiranje cjelokupnog posla omogućit će sama Francuska sa zajmom što ga osigurava francuska izvozna agencija za jamstva kredita COFACE.

M. PTIĆ GRŽELJ

Nove indijske nuklearne podmornice

INDIJSKA je mornarica prvi put službeno potvrdila vijest o skoroj isporuci unajmljene ruske napadne podmornice na nuklearni pogon Type 971 klase Akula (Bars) te o postojanju indijske nuklearne podmornice poznate pod imenom ATV (Advanced Technology Vessel - plovilo napredne tehnologije). Obje podmornice činit će treći krak indijske pomorske strateške obrane. Pregovori o najmu ruske podmornice su u tijeku, čime je potkrijepljeno postojanje sporazuma koji je potpisan još u siječnju 2004., ali do danas nije javno obznanjen. Također je najavljeno da će indijska organizacija za razvoj i istraživanje vojne tehnologije (DRDO) završiti u roku od dvije godine gradnju ATV podmornice. Iako se godinama negiralo postojanje projekta podmornice, danas se ona smatra demonstratorom indijskih tehnologija.

ATV podmornica ima klasificiranu istisninu od 5000 tona, a zajednički je grade DRDO, ministarstvo za atomsku energiju i indijska ratna mornarica u sjedištu istočne indijske flote u Visakhapatnamu. Od početka programa ATV podmornice 1974. godine, voditelji projekta uvi-

jek su bili umirovljeni mornarički časnici, što je olakšalo negiranje postojanja programa. ATV podmornica ima duljinu od 124 m, temelji se na platformi ruske napadne podmornice na nuklearni pogon serije 670A Skat (klasa Charlie I), a vrlo će vjerojatno biti porinuta tijekom ove godine, dok bi se primopredajna ispitivanja vršila godinu dana prije službenog ulaska u operativnu službu, predviđenu za 2010. godinu.

Službeni izvori navode kako će nuklearna podmornica Type 971 klase Akula (Bars) imena Nerpa, čija je gradnja u posljednjoj fazi u ruskom brodogradilištu Komssomolsk-na-Amuru, biti iznajmljena indijskoj mornarici na razdoblje od 10 godina u vrijednosti oko 700 milijuna dolara. Ulazak u operativnu službu očekuje se krajem 2008. Polaganje kobilice podmornice Nerpa održano je 1986., ali gradnja je ubrzo obustavljena zbog financijske krize sovjetske mornarice. Posada potrebna za pravilno upravljanje podmornicom broji 300 članova i

nalazi se na obuci u Sosnovi Boru kraj St. Peterburga. Indijska je mornarica 1988. unajmila sovjetsku nuklearnu podmornicu klase Charlie I na tri godine kako bi stekla operativno iskustvo s nuklearnim podmornicama i osigurala slične ugovore za dodatna plovila. Raspad Sovjetskog Saveza okončao je tadašnje planove.

U skladu s međunarodnim ugovorima, prodaja podmornica na nuklearni pogon je zabranjena, a njihov najam je dopušten samo ako su podmornice naoružane projektilima dometa manjeg od 300 km. Vojni izvori navode da indijska mornarica namjerava naoružati dvije podmornice domaćim projektilima dometa oko 1000 km, koje razvija DRDO unutar klasificiranog programa.

M. PTIĆ GRŽELJ

POTKRAJ prosinca prošle godine američko ratno zrakoplovstvo objavilo je da je uspješno napravilo novi

MOP

važan korak u razvoju i primjeni MOP-a (Massive Ordnance Penetrator), nove superbombe. Naime, uspješno je provedeno integriranje MOP-a na strateški bombarder B-2 Spirit of ..., a program integriranja na avion predvodila je tvrtka Northrop Grumman, koja inače i proizvodi taj tip bombardera. Tijekom postupka prilagodbe tijela bombe na unutrašnjost prostora u Spiritu rabljen je *mock up* bombe duljine 7 m, a kompletan postupak testiranja ugradnje MOP-a proveden je u zrakoplovnoj bazi Whiteman, u kojoj je smješten 509. bombarderski puk. U unutrašnjosti trupa bombardera B-2 dva su prostora u koja se mogu

podvjesiti bombe, a u svaki od njih može se smjestiti po jedan MOP.

Sam MOP je težak 13600 kg, dijametra 80 cm. Ima ugrađen GPS sustav navigacije pomoću kojega može upravljati jednim upravljačkim dijelovima na tijelu bombe, a to su četiri "krilca" stabilizatora na stražnjem dijelu bombe, radi veće preciznosti udara. Za razliku od svojeg prethodnika, bombe BLU-109 (Bomb Live Unit ver. 109), popularno nazvane Bunker Buster, MOP će imati deset puta jaču snagu zbog 2400 kilograma eksploziva što ga nosi u sebi, te bi trebao probijati betonske objekte do dubine od čak 70 metara.

I. SKENDEROVIĆ

Automatski bacači granata

Vojske diljem svijeta, u potrazi za većom paljbenom moći pješništva, okreću se automatskim bacačima granata kalibra 40 mm. Razvijaju se novi modeli na temelju postojećih iskustava, a pokušavaju se uvesti i novi kalibri koji bi trebali prevladati nedostatke postojećih rješenja

Pripremio Marijo PETROVIĆ

Američka kopnena vojska (US Army) i marinski korpus (USMC) već dugo, od doba angažmana u Vijetnamu, rabe automatski bacač granata Mk 19 kalibra 40 mm. Sovjetska je vojska usvojila sličan koncept i od ranih 70-ih godina prošlog stoljeća imaju automatski bacač granata kalibra 30 mm.

Bacač Mk 19 prvi put su počeli rabiti Amerikanci u Vijetnamu i njime su od sredine 60-ih naoružavali riječne patrolne čamce koji su djelovali u delti rijeke Mekong (tada, Južni Vijetnam). Učinkovitost automatskih bacača granata uvjerila je i kopnene snage kako je riječ o korisnom oružju. Domet od 1500 metara

i brzina paljbe od 400 projektila u minuti jamčili su dobar "konačni" rezultat.

Proizvođač bacača Mk 19, američka tvrtka General Dynamics samo je od 1984. za više od 30 raznih kupaca načinila oko 35 000 primjeraka. U posljednjih nekoliko godina američka kopnena vojska svake godine kupuje od 500 do 1000 novih bacača.

Mk 19 je relativno jednostavno oružje. Radi na načelu slobodnog trzanja zatvarača. Streljivo se doprema redenikom, a hlađenje je standardno, isijava višak topline u okolinu. Može se postaviti na prijenosno postolje te na razne vrste nosača za vozila i plovila.

U američkoj kopnenoj vojsci standardno ga postavljaju na višenamjensko vozilo Humvee, na lako oklopno vozilo M1117 i na oklopno vozilo Stryker. Postavljanje na vozila (ili plovila) elegantno rješava vjerojatno najveći problem - masu. Naime, Mk 19 Mod 3 ima masu od 35,5 kg, a prijenosno postolje je teško 20 kg, iako postoji i lako postolje koje ima masu od samo 10,1 kg. Američka vojska rabi projektil M383 eksplozivno-rasprskavajućeg tipa, višenamjenski eksplozivno probodni projektil M430 i vježbovni projektil M918. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr*

Stalno komuniciranje i prijenos informacija između terorističkih skupina vrlo je važno za njihovo djelovanje, posebice u fazi pripreme i planiranja terorističkog napada. U novije doba, informatička tehnologija ima presudno značenje u ostvarivanju te komunikacije i jedan je od glavnih načina kako se teroristi trenutno koriste blagodatima informatičke opreme i njezinim kapacitetima

Davor STIPETIĆ

Terorizam i kriptirano komuniciranje pomoću informatičke tehnologije

Prednosti komuniciranja pomoću računala i računalne opreme višestruke su. To je relativno jeftina, dostupna i rasprostranjena tehnologija čija svojstva zadovoljavaju neke bitne čimbenike komuniciranja, kao što su brzina i velik kapacitet prijenosa podataka, fleksibilnost, dostupnost i jednostavnost uporabe te visoki stupanj tajnosti. Posljednji čimbenik posebno je važan za rad prikrivenih terorističkih ćelija na globalnoj razini.

Računalna kriptografija doživjela je golem napredak devedesetih godina XX. stoljeća, kada su državne institucije, industrija, civilne organizacije i pojedinci, a time i terorističke skupne, započeli s masovnom uporabom računalnih (softver) apli-

kacija namijenjenih za prijenos tekstualnih i vizualnih poruka različitim vrstama medija (digitalne slike, digitalni video, audiodatoteka, tekstovna datoteka).

Što se tiče kriptografije, potrebno je prije svega definirati određene pojmove. Pojam tajna poruka odnosi se na onaj dio poruke koji treba ostati skriven. Pojam maskirajući podatak odnosi se na kontejner u kojem (ili s kojim) je tajna poruka sakrivena, a kriptoporučka je finalni proizvod, združeni tajni sadržaj i nosač poruke. Kriptiranje se može razmatrati u tri razine: kao jednostavno kriptiranje, kriptiranje s privatnim ključem i kriptiranje s javnim ključem. Te kategorije odnose se na stupanj sigurnosti i zaštite od probijanja šifre.

Jednostavni oblici kriptiranja imaju prije svega svrhu prikriti postojanje tajne poruke i ne upotrebljavaju nikakav kriptoključ. Kad se otkrije da nosač sadrži tajnu poruku, ona je samim time i dekodirana. Taj oblik kriptiranja pruža najmanju zaštitu. Kriptiranje privatnim ključem podrazumijeva uporabu dvostranog ključa (obje strane u komunikaciji koriste se istim ključem), kojim se poruka šifrira i prikriva. Ta vrsta kriptiranja pruža veći stupanj zaštite od prijašnje, ali kada se ta zaštita probije, dolazi se istodobno do spoznaje o postojanju tajne poruke i do njezinog dekodiranog sadržaja. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr*

Vođeni projektili zrak-zemlja

Da bi izbjegli ulaganje u zonu djelovanja suvremenih protuzračnih sustava, borbeni avioni sve češće rabe vođene projektele zrak-zemlja, od onih najmanjih, mase desetak kilograma do onih čija masa doseže više stotina kilograma

Pripremio Domagoj MIČIĆ

Klasične gravitacijske bombe (bez pogona) opremljene sustavom za navođenje trenutno su najčešće rabljeno vođeno oružje zrak-zemlja, posebno protiv manje važnih ciljeva. No, u uvjetima snažne protuzračne obrane borbeni zrakoplovi moraju rabiti vođene projektele znatno većeg dometa, koji im omogućavaju ostanak izvan zone djelovanja PZO-a. Osim toga, vođene gravitacijske bombe ne mogu se rabiti s helikoptera (premala brzina i visina leta) i bespilotnih letjelica (premala nosivost i brzina).

U suvremenim uvjetima protuterorističkog ratovanja, borbeni zrakoplovi rijetko naiđu na organiziranu protuzračnu obranu. S druge strane, teroristi i pobunjenici često svoje baze smještaju u naseljena područja pa se od vođenih projektila zrak-zemlja traži velika preciznost. Naravno, poželjna je i što manja nabavna cijena. Dosadašnja iskustva s

uporabom posebnih sustava za navođenje i kontrolu leta, kojima se opremaju klasične gravitacijske bombe, pokazala su da suvremeni uvjeti ratovanja zahtijevaju nova, preciznija i ubojitija oružja. Od njih se očekuje povećana preciznost i znatno veća kinetička energija (probojnost) u trenutku udara u cilj. Tu su i zahtjevi za ubrzani razvoj jeftinih i učinkovitih lakih višenamjenskih vođenih projektila, namijenjenih naoružavanju helikoptera i bespilotnih letjelica.

Unaprijeđeni turbomlazni motori, senzori niske cijene i poboljšana tehnologija krila promjenjive geometrije omogućili su razvoj novih projektila zrak-zemlja, koji mogu krstariti iznad područja djelovanja te djelovati i kao isturene izvidničke letjelice. Odluku koji će se cilj napasti može donijeti posada zrakoplova s kojega je projektil lansiran ili zapovjedno središte na zemlji

udaljeno i nekoliko tisuća kilometara (preko satelitske veze).

Hrvatski vojnik je već nekoliko puta pisao o privlačnoj mogućnosti da se od nevođenih raketa zrak-zemlja posebnim kompletima naprave vođeni projektili. Tako bi se dobilo lako oružje male cijene, kojim bi se mogli uništavati manji (mekši) ciljevi na manjim dometima. Uporabom takvih projektila omogućilo bi se da se, umjesto ispaljenih desetak raketa iz sačastog lansera, cilj (npr. kamion) uništi samo jednim projektileom. Teoretski gledano, uporaba takvih projektila omogućila bi da borbeni helikopter Apache, standardno naoružan s dva sačasta lansera koji ukupno primaju 38 nevođenih raketa zrak-zemlja FFAR (Folding-Fin Aerial Rockets) kalibra 70 mm, uništi i 38 različitih ciljeva. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojn timer.hr*

Njemačke letjelice s rotacijskim krilom i helikopteri iz II. svjetskog rata

Igor SPICIJARIĆ

Prva letjelica s rotacijskim krilom, odnosno prethodnica današnjeg modernog helikoptera prvi put je javno pokazana početkom 1907. godine. Trebalo je proći još gotovo trideset godina dok nije konstruiran zadovoljavajući i operativno sposoban dizajn takve letjelice, naravno u Njemačkoj. Znanstvenici Trećeg Reicha preuzeli su vodstvo i na tom polju. Potkraj 1944. godine Luftwaffe je imala operativno sposoban helikopter koji je kao i većina njemačkih tajnih oružja, na scenu stigao prekasno.

Letjelice s rotacijskim krilom mogu se podijeliti na dvije osnovne skupine: autožire i helikoptere. Autožiri, kako ih je nazvao njihov tvorac Juan de la Cierva, crpe silu uzgona tj. ostvaruju uzlet iz momenta sile, koji proizvodi konvencionalno postavljen propeler (elisa) i ostali propeleri na koje se prenosi snaga s pogonskog motora.

Autožiri mogu poletjeti samo ako imaju dovoljno dugačak zalet, kao klasični zrakoplov. Mogu letjeti jedino pravocrtno naprijed, ne mogu lebdjeti na jednom mjestu, ali se mogu okomito spuštati i sletjeti gotovo okomito. Cierva je izveo prvi uspješan let u svom autožiru u siječnju 1923. godine. Već tada je shvatio da je potrebno konstruirati krakove rotora tako da se svi spajaju u jednoj središnjoj rotorskoj glavčini. U razdoblju od nekoliko godina činilo se da će autožiri nadvladati u razvojnom putu helikoptera, čiji su se prvi primjerci mogli vidjeti još od druge polovice prvog desetljeća XX. stoljeća. Od trenutka kada je Cierva uspio konstruirati rotorsku glavu, napredak u razvoju helikoptera postao je nezaustavljiv, iako su radovi na unapređenju koncepta autožira nastavljeni simultano. Potkraj 1930. godine, Njemačka je postala središte svjetskih napora u razvoju helikoptera i

ostalih vrsta letjelica s rotacijskim krilom.

Od početka 1930. pa do prvih dana svibnja 1945. godine, odnosno do vojničke kapitulacije Trećeg Reicha, razvijeno je gotovo 20 različitih tipova letjelica uključujući autožire, žirojdrilice, samoupravljive žiro-zmajeve i helikoptere. Jedini znanstvenik i konstruktor izvan Njemačke koji se u to vrijeme bavio razvojem helikoptera bio je ruski emigrant Igor Sikorsky. Prve eksperimente s letjelicama čiji je uzgon stvaralo rotacijsko krilo počeo je još 1909. godine u Rusiji. Poslije je emigrirao u SAD, gdje je nastavio s radom. Sikorsky će morati pričekati još gotovo trideset godina da bi postigao najveće uspjehe premda je od početka bio jedan od konstruktora-predvodnika na polju zrakoplovne tehnike, zaslužnih za razvoj tih letjelica. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr*

Hrvatski vitezovi Reda Marije Terezije (XIII)

Ivan Vilim Burić (1792.-1858.)

Iako je bio časnik uspješne karijere, Burić je cijeloga života želio sudjelovati u nekoj važnoj, presudnoj bitki. Dočekao ju je u kasnijim vojničkim godinama...

Vladimir BRNARDIĆ

Ivan Vilim Burić još je jedan junak ovog podlistka kojemu je najviše habsburško odličje bilo "dio obiteljske tradicije". Naime, rođen je u Zagrebu kao sin potpukovnika i viteza Reda Marije Terezije Adama Franje Burića, koji je umro 1803. Slijedeći očev primjer, i Ivan Vilim se odlučio za vojnu službu te postao 1809. kadet u 62. linijskoj pješачkoj pukovniji Franje Jelačića.

Od rata 1809. pa sve do drugog pariškog mira služio je Burić u pješastvu. Isprva je bio zastavnik Varaždinsko-đurđevačke krajiške pješачke pukovnije u brigadi Nordmann VI. armijskog korpusa. S njom se borio kod Asperna, Wagrama i Znajma. God. 1813. i 1814. već je bio natporučnik linijske pješачke pukovnije nadvojvode Karla kod grenadirske bojne Faber u Italiji. U boju kraj Pozzola 8. veljače 1814. bojna je pretrpjela teške gubitke. Osim zapovjednika, još su desetorica časnika ranjena, a među njima je bio i neustrašivi Burić.

Mir koji je uslijedio omogućio je da se mladom časniku ispuni dugogodišnja želja. Naime, već je dugo želio služiti u konjaništvu, a 1816. premješten je kao natporučnik u 7. pukovniju lakog konjaništva (chevaux legers) u kojoj je u svibnju 1821. unaprijeđen u čin satnika. Godine 1833. u činu bojnika služio je kao stožerni časnik kod 3. pukovnije lakog konjaništva O'Reilly, u kojoj je 1835. unaprijeđen u potpukovnika. Od 1839. do 1845. bio je pukovnik i zapovjednik 6. husarske pukovnije Württemberg, sve dok nije postao brigadir i general boj-

nik, isprva u Ugarskoj, a potom u Grazu. Ondje je tijekom 1848. postavljao postrojbe na štajersko-ugarsku granicu i pacificirao područje oko Plattenseea.

U travnju 1849. promaknut je u čin podmaršala i otvaranjem ljetnog pohoda postavljen za zapovjednika divizije u IV. armijskom korpusu pod zapovjedništvom podmaršala Ludwiga von Wohlgemutha. Tako mu se ispunila želja da sudjeluje u nečemu velikom. Wohlgemuth je dobio zapovijed od glavnog austrijskog zapovjednika Haynaua da zauzme mjesto Pered i Királyr"v most te odbaci Mađare preko rijeke Vág. U napadu ga je trebala podržati tek pristigla 9. divizija ruske carske vojske. Burić je 20. lipnja stigao u Galánthu i čekao daljnje zapovijedi korpusnog zapovjednika. Po zapovijedi je upućen u Freistadt, gdje je bila stacionirana brigada Jablanowski, koja je pripadala njegovoj diviziji. Kada mu je podmaršal Wohlgemuth priopćio da će sljedećega dana napasti protivnika, izmolio je Burić da smije sudjelovati u sukobu, barem kao dodatak, jer mu taj nije mogao povjeriti zapovjedništvo ni nad jednom postrojbom. Naime, brigada Lederer, koja je bila u

sklopu njegove divizije, priključena je drugim brigadama. Rano ujutro 21. lipnja upotrijebio je Burić jednog konja i, kao dragovoljac, u pratnji pridruženog mu potporučnika Karla von Ripa, priključio se boju. Jurio je s jednog krila bojnog reda na drugo kako bi upoznao stanje terena i raspored postrojbi. Kod mjesta Deak čuli su se prvi neprijateljski topnički pucnjevi s uzvisine Pered. Burić je pojurio prema prethodnici i postavio tamo zatečeni divizion kirasira brigade Pott nasuprot jurišajućem odjelu husara. Poveo je pola

konjaničke topničke bitnice predstraže i

krenuo naprijed kako bi izvidio snagu neprijateljskog odjela insurekcijskog konjaništva. Želio je pričekati povoljan trenutak i napasti. Budući da je jedna široka graba onemogućavala napad, postavio je Burić ondje rusko pješništvo kao zaštitu i odjahao natrag prema konjaništvu i topništvu. Isprva protivno svrsi, odveo je drugu polubitnicu na krilu protiv napadajućeg neprijatelja, te povukao kirasire izvan dometa neprijateljske vatre. Tijekom boja primijetio je na uzvisini blizu Pereda jake neprijateljske odjele konjaništva i topništva. Kretali su se prema desnom krilu austrijskog centra na spoju s divizijom Herzinger. Poletio je u tom smjeru, i otkrio odstupanje u neprijateljskoj formaciji. Odlučio je okupiti konjaništvo i brzim napadom osigurati povoljniji ishod boja. Zatražio je dopuštenje zapovjednika, ruskog generala Panutina i jurnuo sa svojom malom postrojbom. Pratio ga je barun Lederer a na lijevom krilu bio je zaštićen s tri voda. Navalio je unatoč žestokoj vatri upravo postrojene neprijateljske linije. Konjanički satnik grof Klebelsberg, koji se već prije istaknuo pri formiranju postrojbe, bacio se zajedno sa svojim hrabrim ulanima na desno krilo protivničkih husara, dok su kirasiri još bili u kasu, i ušutkao bitnicu, te zbunio neprijatelja. Kirasiri, koji su to vidjeli, prešli su u galop i više ih ništa nije moglo zaustaviti da jurnu na neprijatelja. Kao potpora zaputili su se na uzvisinu, gdje ih je jaka pješačka i topnička vatra natjerala na povlačenje. Izmiješani međusobno išli su niz uzvisinu, dok su im mađarski husari bili za petama. Tada se Burić bacio kirasirima u susret i uz pomoć baruna Lederera i potpukovnika Rippa ponovno pod topničkom vatrom okupio postrojbom. Još je jednom jurnuo na neprijatelja, potukao ga i zagospodario bojnim poljem. Ipak, morao je odustati od daljnjeg progona jer nije imao konjaničkih topničkih bitnica i jer su selo Pered i šume oko njega bili još uvijek u posjedu neprijatelja. Okupio je konjaništvo i povukao ga pod zaštitu dvaju ruskih pješačkih topo-

Burić 1850. godine, nakon što mu je dodijeljeno odličje Reda Marije Terezije. Zaslužio ga je zahvaljujući velikoj hrabrosti i snalažljivosti tijekom borbe protiv Mađara za ključne položaje kod Pereda

va podmaršala baruna Wohlgemutha. No, kako su na desnom krilu stajala dva eskadrona kirasira divizije Herzinger, razmislio je kako bi ih pozicionirao. Želio je zajedno s njima, te svojim konjaništvom i prvim eskadronom bojnika Basellija, navaliti i udariti na neprijatelja. Uputio se načelniku ruskog glavnog stožera potpukovniku Ulrichu i zamolio ga da pošalje pješništvo u zajednički juriš na selo i šumu. Juriš je uspio i zarobljena su četiri neprijateljska topa od 12 funti, te čitava uzvisina. Postignuta je pobjeda, a posebno se toga dana istaknulo austrijsko konjaništvo. Podmaršal Burić osobno je predvodio napad držeći neprekinutu vezu između desnog krila i centra. Time je

omogućio uspješan juriš na ključni neprijateljski položaj Pered te njegovo zauzimanje. Ivan Vilim Burić zaslužio je Red Marije Terezije, koji mu je dodijeljen na 157. promociji 26. ožujka 1850. godine.

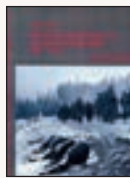
Preostali dio rata u Ugarskoj Burić je proveo kao zapovjednik divizije u pričuvnom korpusu generala topništva grofa Lavala Nugenta. Više je puta bio ranjen, a osim Redom Marije Terezije odlikovan je i Redom željezne krune II. stupnja. Kao podmaršal služio je do 1852. kao divizijunar u Zagrebu i Hrvatskoj. Umirovljen je nakon 45 godina službe, te živio u Zagrebu, Sv. Ivanu Zelini i Varaždinu. Umro je u Varaždinu 30. ožujka 1858. godine. ■

Milan Pojić: Hrvatska pukovnija 369. na istočnom bojištu 1941.-1943.: Ratni dnevnik, Hrvatski državni arhiv, Zagreb, 2008.

Hrvatski državni arhiv nedavno je predstavio novu knjigu svog načelnika Odsjeka za vojno gradivo, Milana Pojića. Prema riječima autora i recenzenata, Nikice Barića i Vladimira Geigera iz Hrvatskog instituta za povijest, najveći dio knjige čini izuzetno dragocjen Ratni dnevnik Pukovnije, jedini sačuvani dnevnik jedne hrvatske postrojbe iz Drugog svjetskog rata. Sadržaj dnevnika pisan je vojnički kratko, hladno. Bilježi tek osnovne činjenice. Nadopunjen svjedočenjima, dnevnik u cijelosti daje vrlo životan prikaz strahota rata, od nedaća uzrokovanih vrlo hladnim vremenom do teških borbi u kojima su sudjelovale postrojbe Pukovnije. U knjizi su i vrlo zanimljiva izvješća pojedinih pripadnika i zapovjednika Pukovnije, a uvodni članak donosi pregled povijesti Pukovnije od njezina ustrojavanja do završnih bitaka u Staljingradu u siječnju 1943. Ilustrativni materijal u knjizi čine većinom fotografije pripadnika Pukovnije snimljene u raznim prigodama. Pukovnija je bila najveća postrojba Hrvatske legije i jedina strana postrojba koja je s njemačkom vojskom ušla u Staljingrad i došla nadomak Volge. Prema njemačkim izvorima, odlikovala se visokim vojničkim sposobnostima, osobito njezin Topnički sklop, i hrabrošću svojih pripadnika. U knjizi je prikazana sudbina nekoliko stotina preživjelih hrvatskih legionara zarobljenih u Staljingradu 1943., od kojih su tek rijetki preživjeli kraj rata.

Pripremajući knjigu, autor je napisao pregled povijesti Pukovnije, ne ulazeći u prikaz opće ratne situacije na istočnom bojištu. Težište je stavljeno na obradu i objavu temeljnih dokumenata Pukovnije, koji, uz ostalo sačuvano arhivsko gradivo, čine osnovu za daljnje rasvjetljavanje pojedinih vidova povijesti Pukovnije i Hrvatske legije. Zanimljivo je spomenuti da postoje tri dijela Ratnog dnevnika Pukovnije, od kojih su prva dva u Beogradu, a treći se čuva u HDA-u. Knjiga *Hrvatska pukovnija 369. na istočnom bojištu 1941.-1943.: Ratni dnevnik*, tiskana u nakladi od 500 primjeraka, svakako je vrijedan doprinos u proučavanju vojne i opće suvremene hrvatske povijesti te relevantan izvor za daljnje istraživanje tog razdoblja.

Mirela MENGES

Svjetlo neugasive Nade

Poslijeratna presuda kardinalu Stepincu - što ju je, na montiranom sudskom procesu odmah u djetinjstvu sada već pokojne države, "Revolucija koja teče" nasilno donijela pod plaštem prozirnog auktoriteta "uime naroda", koji je svojega nadbiskupa već tada štovao kao sveca - trebala je proizvesti opće obeznađenje vjerničkog puka. Ipak, to se nije dogodilo. Štoviše, štovanje Stepinčeva lika i djela nastavilo se još većim žarom. U novim okolnostima, Hrvatski je sabor 14. veljače 1992. izglasovao deklaraciju o osudi političkog procesa i presude kardinalu Stepincu s obrazloženjem da je "nepravedno osuđen, čime je nanesena nepravda i uvreda hrvatskom narodu". Zato ga je i papa Ivan Pavao II. prije 10 godina uzdigao cijeloj Crkvi na čast oltara, istaknuvši da "svojim ljudskim i duhovnim životnim putem blaženi Alojzije Stepinac svojem narodu pruža svojevrsni kompas da bi se znao orijentirati". Taj "stepinčevski kompas" hrvatski je vjernički puk uvijek doživljavao i kao svjetionik, a nakon Alojzijeve dvostruke "rehabilitacije" još ga je jače prihvatio kao nadonosni svjetlokaž u osobnim i narodnim olujama. Baš kao što je Isusovim učenicima bilo njegovo Preobraženje (Mt 17,1-9). Isus, u zajedništvu s Mojsijem i Ilijom, preobrazbom na visokom brdu, daleko od mase, čini gotovo upravo ono što je Napasnik od njega tražio kao vještu cirkusku točku radi osvajanja publike: pokazuje izabranim učenicima buduću slavu. Opijeni blaženom ljepotom, oni zaboravljaju na stvarnost i životni poziv. No, "ljubljeni Očev sin" poziva ih da ustanu. Čim ustadoše shvatiše da nije riječ o ustanku ni pozivu da budu ustanici i uskoci, nego da budu svjedoci Radosne vijesti. Ali ne "ognjem i mačem", već samo poticajnim riječima Oca nebeskoga - koje su i sami čuli: Isus je Spasitelj, njega slušajte! - kao i svjedočanstvom svojega života. Taj rajski susret s glavnim predstavnicima Staroga zavjeta u društvu s Isusom davao je Njegovim učenicima snagu i krijepio nadu i u onim gorkim trenucima kad su prolazili križni put progona, posebno u vremenima vladara koji su smatrani božanstvima iako su bili odgovorni za mnoge tisuće ubijenih bez suda i bez presude, te posijanih po brojnim masovnim grobnicama širom kršćanskoga svijeta. Unatoč svim otporima, Riječ je Božja nezaustavljivo "trčala" kroz prostor i vrijeme tijekom dva tisućljeća, osvajajući uvijek nove svjedoke, koji, Duhom Svetim preobraženi, iskazujući djela milosrđa svojim blišnjima nikada nisu izgubili živce, jer im je orijentir bila svjetlost ponuđene Nade. A "ona nam je kao pouzdanje i čvrsto sidro duše, što ulazi u unutrašnjost iza zavjese, kako je kao preteča za nas ušao Isus" (Heb 6,18-20).

Andelko KAČUNKO

FILMOTEKA

Ususret Oscarima 2008.

REVIJA FILMOVA U PET HRVATSKIH GRADOVA

• trajanje: od 14. do 27. veljače

Čini se da će velika kriza u Hollywoodu, izazvana štrajkom scenarističkih sindikata, ipak biti riješena prije dodjele Oscara. Što se naše udaljene perspektive tiče, nemamo prostora za zabrinutost ma što se dogodilo. Dodjelu Oscara ionako rijetki (poput mene) gledaju tijekom noći. Mnogo je važnije što ćemo zbog približavanja te svečanosti u kinima diljem Hrvatske, u posebno složenom programu, moći uživati u nominiranim filmovima. Ove se godine Oscar revija održava u pet hrvatskih gradova - uz zagrebačke i riječke CineStar te splitski multiplex Brodrica, tu su još dubrovačko kino Sloboda i osječko kino Europa. Na programu se nalazi 15 nominiranih filmova, a najzvučniji je *Nema zemlje za starce* bratće Coen, koji je zaslužio osam nominacija. Taj film uvelike se već proglašava remek-djelom, a poslije dodjele o njemu će se pričati kao o pobjedniku ili gubitniku. Slijedi ga triler *Michael Clayton* sa šest nominacija, te filmovi čije su pretpremijerne projekcije osigurane ekskluzivno za Oscar reviju - *Gonič zmajeva* i *Sweeney Todd: Đavolji brijač Fleet Streeta*. Svečano otvaranje Oscar revije obilježeno je pretpremijernom projekcijom filma *Rat* Charlieja Wilsona, s Juliom Roberts i Tomom Hanksom u glavnim ulogama. Za kraj, napomena da će se ove godine jubilara, osamdeseta dodjela Oscara održati (ako se štrajk riješi) u noći s 24. na 25. veljače.

Leon RIZMAUL

INFOKUTAK

U MORH-ovoj Galeriji "Zvonimir", Bauerova 33, bit će 20. veljače u 19 sati otvorenje izložbe slika akademske slikarice Branke Dubovac pod nazivom "Okamine". Izložba je organizirana u suradnji s Muzejom Međimurja Čakovec, a moći će se razgledati do 5. ožujka, radnim danom od 11 do 18 i subotom od 10 do 12 sati. Ulaz slobodan.

17. veljače 2001.

Umro general Červenko

Iznenadnom smrću generala **Zvonimira Červenka** 17. veljače 2001. Hrvatska je izgubila jednog od svojih najboljih generala i stratega u važnim oslobodilačkim akcijama. Vojnu karijeru Červenko je počeo na zagrebačkoj **Vojno-tehničkoj akademiji**, na kojoj je poslije punih 19 godina bio i predavač. U vrijeme **Hrvatskog proljeća**, kao potpukovnik osuđen je na godinu i pol strogog zatvora te gubitak čina i prava na mirovinu zbog zastupanja hrvatskih interesa. Do 1990. radio je kao inkasator **Radio-televizije Zagreb**. Početkom rata predsjednik **Franjo Tuđman** nudio mu je mjesto ministra obrane, ali Červenko je to odlučno odbio s komentarom da je vojnik, a ne političar. Organizirao je obranu **Zagreba**, blokadu neprijateljskih vojarni i potaknuo osnivanje 14 zagrebačkih brigada. Vrhunac vojne karijere Zvonimir Červenko doživio je neposredno prije vojno-redarstvene operacije **Oluja**, kada je, 15. srpnja 1995., na mjestu načelnika **Glavnog stožera** naslijedio generala Bobetka. Iako vojne operacije **Bljesak** i Oluja nose potpis Zvonimira Červenka, on nikada nije zaboravio istaknuti da su za sve vojne uspjehe najzaslužniji sami časnici i vojnici kojima je zapovijedao. Uz najviše počasti pokopan je u **Aleji hrvatskih velikana** na zagrebačkom **Mirogoju**.

18. veljače 1967.

Umro Robert J. Oppenheimer

Otac atomske bombe, američki fizičar židovskog podrijetla **Robert Julius Oppenheimer** u vrijeme prije **II. svjetskog rata** godinama je surađivao s velikanima atomske fizike **Rutherfordom**, **Fermijem** i, naravno, **Einsteinom**. Početkom 1940. vlada SAD-a imenovala ga je vođom tajne operacije stvaranja atomske bombe pod nazivom **Manhattan projekt**. U ispitivanja je u samo pet godina uloženo dvije milijarde tadašnjih dolara. Stručnjaci pod Oppenheimerovim vodstvom uspjeli su razviti teoriju atomske fisije, otkriti način cijepanja atoma i lančane reakcije, a on je sam proizveo uporabljivi upaljač. Naposlijetku je u srpnju 1945., u pustinji **Novog Meksika**, eksplodirala prva atomska bomba. Poslije rata, Oppenheimer se žestoko protivio stvaranju još moćnije hidrogenske bombe, pa su ga američke vlasti 1954. optužile zbog podržavanja komunizma. Istraga nije pronašla argumente za takvu optužbu, ali je Oppenheimeru zabranjen pristup svim važnijim središtima u kojima su se provodila nova nuklearna istraživanja. Deset godina poslije, za vrijeme **Johna Kennedyja**, potpuno je rehabilitiran, i dodijeljena mu je **Fermijeva nagrada**.

Leon RIZMAUL

WEB INFO

www.avsim.com

Ljubitelji zrakoplovstva, posebno piloti, odavno već znaju adrese raznih stranica posvećenih **simulatorima leta**. Jedna od njih, svakako vrlo dobrih,

jest **www.avsim.com**. Informacijski je izvršno odrađena, s vrlo posjećenim forumima, na kojima ne nedostaje stručnih komentara, pitanja i odgovora vezanih uz zrakoplovnu struku. Osobito je važno da postoji i popis najnovijih zrakoplovnih simulatora najpoznatijih svjetskih proizvođača. Stranica je jedna od najposjećenijih takve vrste u svijetu. Premda je dobrim dijelom i komercijalan, spomenuti site ima nekoliko rubrika koje može otvoriti i pregledati svaki posjetitelj, bez obzira na to što nije registriran. Zanimljivo se čini podstranica s videoisječima rada simulatora (u arhivu je čak 1076 tzv. *public uradaka*), koja zapravo funkcionira i kao samostalni site (**www.simtube.com**). Takva zanimljiva primjena raznih URL-ova svakako je dobrodošla i olakšava posjetitelju pregledavanje sadržaja. Uostalom, kako se otvara u novom prozoru posjetitelj i ne gubi vrijeme na vraćanje na početnu stranicu ili na pronalaženje osnovnog URL-a. Taj link i nije jedini na avsim.com domeni. Stoga preporučujemo da provjerite što još zanimljivo (pa i edukativno) ima na siteu...

Domagoj VLAHOVIĆ

KVIZ

pripremio D. VLAHOVIĆ

1. Posljednji vladar Francuske bio je:

- A Luj XVI.
- B Luj XVIII.
- C Napoleon III. Bonaparte

2. Film *Posljednji kineski car* govori o monarhu pod imenom:

- A Pu Yi
- B Huang Taiji
- C Tianqing

3. Hrvatski posljednji kralj iz loze narodnih vladara bio je:

- A Zvonimir
- B Stjepan Držislav
- C Petar Svačić

4. Kao zadnji kralj Italije vladao je samo 33 dana:

- A Viktor Emanuel III.
- B Umberto II.
- C Giuseppe Garibaldi

5. Nakon abdikacije, posljednji njemački car Vilim II. emigrirao je u:

- A SAD
- B Brazil
- C Nizozemsku

[TACTICAL ILLUMINATION]

M6X

[TACTICAL LASER ILLUMINATOR]

M3

[TACTICAL ILLUMINATOR]

INSIGHT
TECH-GEAR

Get the Advantage

KROKO
INTERNATIONAL

KANCELAK 20 | 10 090 ZAGREB
HRVATSKA, CROATIA
tel. +385 1 37 72 777
fax. +385 1 37 30 751
info@kroko.hr
www.kroko.hr